

RUOŠIAMĖS PLB SEIMUI

Jurgis Janušaitis

1997 m. sausio 25 d. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba posėdžiavo pirmą kartą šiais metais. Posėdis įvyko Pasaulio Lietuvių Centre, Lemonte. Aptarti du labai svarbūs klausimai:

- 1) Pasaulio Lietuvių Bendruomenės IX Seimas;
- 2) Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas.

Iki tų dviejų didžiųjų šių metų įvykių beliko nedaug laiko, tad PLB valdyba ypač spartina darbus ir tikisi, kad tiek Seimas, tiek ir Jaunimo kongresas vyks sėkmingai.

Kadangi šis PLB seimas bus pirmasis oficialus užsienio lietuvių suvažiavimas vėl atkurtoje Nepriklausomoje Lietuvoje, todėl jis neišvengiamai taps ir manifestacija. PLB valdybą numato sudaryti Garbės komitetą iš Lietuvos valdžios atstovų, Seimo partijų vadovų, Lietuvos laisvės kovotojų atstovų, religijos hierarchų ir kitų garbingų asmenų. Pradinėms iškilinėms organizuoti ir vadovauti pakviestos PLB valdybos vicepirmininkės dr. Vitalija Vasaitienė ir Milda Lenkauskienė.

Šiems uždaviniams įvykdyti, suruošti tuos du didžiuosius renginius, reikės, be abejo, nemaža lėšų, kurių šiuo metu PLB valdyba neturi. Tad šiems tikslams bus telkiamos lėšos. Lėšų telkimu rūpinasi vicepirmininkas Rimas Česonis.

I Seimą ir Jaunimo kongresą skris daug atstovų. Tad svarbu, kad būtų galimybės gauti skrydžiams kuo palankiausias sąlygas, mažesnes kainas. Tuo reikalu rūpinasi vicepirmininkas Vacys Garbonkus, tardamasis su

įvairiomis kelionių agentūromis. Visiems skrendantiems bus pranešta iš anksto.

Seimas – neeilinis įvykis. Juk jame nagrinėjama daug problemų, svarbių pasaulyje pasklidusiems lietuviams. Seimo nariams bus pateikta ataskaita apie dabartinės PLB valdybos darbus, atliktus per penkerius metus. Tam tikslui bus išleistas specialus leidinys, kurį ruošia Aleksas Vitkus, uolus PLB talkininkas ir spaudos bendradarbis. Todėl visi PLB valdybos nariai turi paruošti ir leidinio redaktoriui iki kovo 1 d. įteikti išsamius pranešimus apie savo atliktus darbus. Leidinį redaguoti padeda PLB pirmininkas ir "Pasaulio Lietuvio" redaktorius Bronius Nainys bei jo talkininkas Pranas Naris.

Kanados Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Algirdas Vaičiūnas organizuos PLB seimo išvyką į Lenkiją pas Punsko lietuvius. Punsko lietuviai labai pageidauja bent vieną dieną PLB seimo atstovus matyti Lenkijoje. Jie ruošiasi Seimą priimti, globoti, sudaryti sąlygas posėdžiams ir susipažinimui su šio krašto lietuviams.

Lietuvoje pasiruošimą seimui koordinuoja PLB atstovas Vilniuje – vicepirmininkas Juozas Gaila, glaudžiai bendradarbiaudamas su PLB valdyba ir kitais pareigūnais.

PLB antrasis rūpestis – Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas. Jo programą ruošia pats jaunimas. Kongresas vyks keletą dienų. Jo atstovai kelias ir posėdžiaus keliose vietovėse. Jaunimo kongresai yra labai svarbūs, siekiant jaunąją kartą, gyvenančią už

Vasario 16-osios iškilnių pradžia Klivlendo Dievo Motinos parapijos kiemelyje, keliant vėliavas prie Laisvės paminklo (žr. 7-8 psl.) V. Bacevičiaus nuotr.

Lietuvos ribų, įjungti į lietuvišką veiklą. PLB valdyba padės Kongreso rengėjams, ypač telkiant tam tikslui lėšas. I PLB seimą priimta Gruzijos Lietuvių bendrija "Rūta".

Taigi, svarbieji darbai aptarti ir jau sparčiai vykdomi. Seimo programa rūpinasi visuomeninkė – Kanados LB veikėja, dr. Irena Lukoševičienė. Artėjant Seimui, visų Kraštų Lietuvių Bendruomenės turi išrinkti atstovus į Seimą ir apie tai pranešti PLB valdybai. Atstovai turėtų gerai pasiruošti spręsti sudėtingas, labai svarbias išsivijai problemas. Reikia pateikti seimui konkrečius pasiūlymus, aptarti PLB ateitį, santykius su Kraštų valdybomis, išrinkti naują PLB valdybą, pirmininką. Svarbu išlaikyti už Lietuvos ribų gyvenančių lietuvių glaudžius ryšius tarpusavyje bei su Tėvyne Lietuva.

Kaip minėta, šiems uždaviniams įvykdyti reikia lėšų. Vasario 16-tosios proga daug kur renkame Kraštų valdybų darbams. Iš to mažai tenka PLB valdybai, kurios

darbų apimtis – gana plati. Dabar mes dažnai klojame tūkstančius įvairioms pagalbos programoms, politinėms partijoms Lietuvoje. Tuo tarpu savuosius interesus mažai beremiame. Pagalvokime,

gerbiamieji tėvynainiai, ir apie mūsų išlikimą už Lietuvos ribų. Tik savo dosnia auka išlaikysime čia lietuvių. Remkime aukomis ir PLB seimą, ir PLJ Kongresą.

BALF'o Centro Valdybos pirmininkės M. Rudienės pareiškimas

Atsiliepdama į paskelbtą Lietuvos Respublikos Prezidento dekretą Nr. 1200 "Dėl apdovanojimo Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordinu ir Gedimino ordino medaliu", noriu viešai pareikšti:

Negaliu priimti apdovanojimo nei asmeniškai, nei kaip BALF'o Centro Valdybos Pirmininkė, kad ir iš paties Lietuvos Respublikos Prezidento, kuris anksčiau buvo Lietuvos Komunistų partijos vadovybėje, – partijos, nuožmiai persekiojusios Lietuvių Tautą, o taip pat ir BALF'ą, visą jo veiklą, laikant jį vienu didžiausių Lietuvos priešų, – partijos, tam reikalui specialiai inspiravusios ir išleidusios 1973 metais knygą "Atsargiai: Balfas", o savo dienraštyje "Tiesa" melagingais, šmeižikiškais straipsniais puldinėjusios emigraciją.

Nebuvo jokio atsi-
prašymo nei prieš tautą, nei prieš lietuvių išsiviją. Nebuvo iki šiol jokio Lietuvos Komunistų partijos veiklos įvertinimo, nei iš dabartinio Lietuvos Respublikos Prezidento pusės, nei iš Lietuvos Vyriausybės.

Labdaros darbo ir Tėvynės gelbėjimo niekad nedirbau dėl jokio užmokesčio, ordino ar medalio.

Maria Rudienė

Šiame numeryje:

- Kiek pinigų reikia, norint tapti politiku? – 2-3 psl.
- J. Žygas: aiškėja, kas kam tarnauja – 3 psl.
- A. Žatkus – Lietuvos žemės ūkio mokyklose – 4 psl.
- "Vilties partnerystės" adresai – 4-5 psl.
- Susitikimai ir konkursai – 5 psl.
- Kur yra Nepriklausomybės akto originalas? – 6 psl.
- Valstybės atkūrimo dienos minėjimai – 7-8 psl.
- "Dirvos" novelės konkurso laimėtojai – 9 psl.
- Vasario 24-oji – Estijos Nepriklausomybės šventė – 10, 12 psl.

"Dirvos" e-mail adresas: dirva@ix.netcom.com.

Jaunųjų lietuviukų susikaupimas, skambant iškilmingoms himnų melodijoms V. Bacevičiaus nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **PRANCŪZIJOS SIŪLYMAS.** Lietuvos diplomatai nagrinėja Prancūzijos siūlymą užmegzti "ypatingus santykius" tarp NATO ir Baltijos šalių, taip siekiant išsklaidyti šių valstybių nerimą dėl perspektyvos tapti sąjungos narėmis. Kalbėdamas Briuselyje vykusiame NATO šalių diplomatijos vadovų susitikime, Prancūzijos užsienio reikalų ministras Herve de Charette pabrėžė, kad Baltijos šalių nerimą "reikia suprasti", kadangi praeityje šios valstybės buvo kitų valia nulemtos Europos padalijimo aukos ir būgštėja, kad jų likimas vėl nebūtų sprendžiamas joms nežinant. Lietuvos diplomatai gana atsargiai vertina šį sumanymą, pabrėždami, jog jis negali tapti pakaitalu Lietuvos narystei NATO. Kiek anksčiau panašiai įvertintas "Baltijos veiksmų planas", numatantis JAV pagalbą Baltijos valstybėms įsijungiant į Vakarų struktūras.

• **V.LANDSBERGIS: "LIETUVOS SAUGUMAS YRA IR LENKIJOS SAUGUMAS".** Lietuvos Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis, penktadienį sakdamas kalbą Lenkijos Seime, pasiūlė pradėti derybas dėl bendradarbiavimo. Sukūrus tarpparlamentinę Lenkijos ir Lietuvos asamblėją, daug reikalų galėtume spręsti veiksmingiau ir greičiau. Pirmininkas sakė: "Esame Vidurinė Baltijos Europa, visos šios dar dvipusės Europos ateities raktas". V.Landsbergis atkreipė dėmesį į tai, kad "mūsų išoriniam ir vidaus saugumui priešinausi naujasis nusikaltėlių internacionalas, kuris visiškai netrokšta mūsų narystės NATO".

• **SEIMO RINKIMUOSE – 23 KANDIDATAI.** Keturiuose apygardose kovo 23 dieną vyksiančiuose pakartotiniuose rinkimuose įregistruoti 23 kandidatai. Pakartotiniai rinkimai vyks Naujosios Vilnios, Vilniaus - Šalčininkų, Vilniaus - Trakų ir Trakų apygardose. Pernai šiose apygardose balsavo mažiau kaip po 40 procentų rinkėjų ir rinkimai neįvyko.

• **AR UŽSIENIO LIETUVIAI GALI TAPTI SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ NARIAIS?** Lietuvos centro sąjunga ketina įteikti Vyriausiajai rinkimų komisijai oficialų skundą dėl to, kad Valdas Adamkus neįregistruotas kandidatu rinkimuose į Šiaulių savivaldybės tarybą. Centro sąjungos pirmininkas Romualdas Ozolas "kuriozišku ir keliančiu nerimą" laiko V.Adamkaus kandidatūros blokadimą. "Kai užsieniečiai bando įsilieti į politinę veiklą Lietuvoje, negalima toleruoti, kad vieniems užsieniečiams būtų taikomi vieni, kitiems - kiti standartai", - sakė jis.

• **SEIME PRISIEKĖ NAUJAS FINANSŲ MINISTERAS.** Seime prisiekė naujas finansų ministras Algirdas Gediminas Šemeta. Pastaruosius penkerius metus A. G.Šemeta vadovavo Vertybinių popierių komisijai.

• **ARVYDAS ILGINIS - NAUJASIS RADIJŲ IR TELEVIZIJOS DIREKTORIUS.** Naujuoju Lietuvos radijo ir televizijos direktoriumi tapo žiūrovų labai pamėgto televizijos serialo "Giminės" vadybininkas, režisierius Arvydas Ilginis.

• **DALIA KUODYTĖ – GENOCIDO IR REZISTENCIJOS CENTRO DIREKTORĖ.** Seimas vasario 13 d. atleido iš pareigų buvusį direktorių Vytautą Skuodį. Vasario 18 d. į šias pareigas paskirta istorikė Dalia Kuodytė.

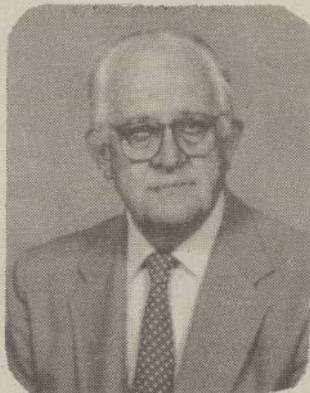
• **BALTIJOS ŠALYS STIPRINA RYŠIUS.** Šį rudenį Taline ketinama surengti konferenciją, kurioje bus tariamasi apie Baltijos šalių kultūros ryšius ir galimybes juos sustiprinti. Tai numatyta Rygoje pasirašytoje Lietuvos, Latvijos ir Estijos kultūros ministerijų bendradarbiavimo programoje. Nemažai dėmesio buvo skirta kovo mėnesį Leipce rengiamai Baltijos knygų mugėi, taip pat folkloro festivaliui, kurį kitais metais ketinama surengti Vašingtone. Posėdžio dalyviai sutarė, jog kitais metais, minint Baltijos valstybių nepriklausomybės atkūrimo 80-metį, Lietuva, Latvija ir Estija rengs bendras šventes.

• **LIETUVOS RADIJAS - "INTERNETU".** Jau savaitę, kai Lietuvos radijo laidos transliuojamos visam pasauliui "Interneto" kompiuterių tinklais. Kol kas tai - tik bandymas, tačiau jau gauta nemažai atsiliepimų iš Šveicarijos, Kanados, Brazilijos. Dabar laidos užsienio lietuviams transliuojamos tik vienu Vokietijoje esančiu siųstuvu ir girdimos tik Šiaurės Amerikoje bei Vokietijoje. "Internetu" šias laidas užsienio lietuviams galėtų girdėti net Australijoje.

• **MIRĖ KUNIGAS Č. KAVALIAUSKAS.** Eidamas 74-uosius metus, po sunkios ligos, vasario 20 dieną mirė Šventojo Rašto Naujojo testamento vertėjas, daugelio teologinių straipsnių autorius, buvęs politinis kalinys, kunigas Česlovas Kavaliauskas. Gimęs 1923 metais Pumpėnuose, savo jaunystę praleido Kaune, kur 1946 metais buvo išventintas kunigu. Buvo suimtas ir ištremtas, šešerius metus praleido kalėjime ir lageriuose Norilske, taip pat Magadano srityje. Grįžęs iš tremties, dirbo įvairiose Kaišiadorių vyskupijos parapijose.

Iš visur – apie viską

POLITIKAMS REIKIA NEMAŽŲ LĖŠŲ

Algirdas Pužauskas

Perrinktas JAV prezidentas Bill Clinton, pradėjęs naują terminą optimistiškais spėjimais apie subalansuotą biudžetą, didesnes vyriausybės pajamas ir mažesnes išlaidas, pamatė, kad vyriausybės "medaus mėnuo" su abiem Kongreso rūmais, kuriuose daugumą turi priešiška respublikonų partija, jau pasibaigė. Prasidėjo nemaloni kasdienybė ir aštrūs ginčai. Vyriausybės sudarytas biudžeto planas numato, kad iki 2002 metų bus subalansuotas biudžetas, o vėliau net bus gautas perteklius – apie 17 milijardų (amer. – bilijonų) dolerių. Prezidentas pranašavo net mokesčių sumažinimą vidutiniškai uždirbantiems amerikiečiams.

Vasario 13 d. Atstovų Rūmų Biudžeto komiteto posėdyje savo abejones išreiškė net vyriausybės Biudžeto įstaigos direktorė June O'Neil, kalbėdama apie įvairias ekonominio augimo kliūtis, nedarbą, mažesnę korporacijų pelną, žemesnius uždarbius. Direktorė pasakė, kad biudžetas ne tik gali ir toliau likti deficitinis, bet tas deficitas gali būti dar didesnis.

Baltųjų Rūmų spaudos sekretorius Michael McCurry pabrėžė korespondentams, kad kelių nuomonių atsiradimą sąlygoja skirtingos analizės. Vyriausybė pranašauja ekonominę ateitį su didesniu pasitikėjimu, pareiškė jis. Atstovų Rūmai, ypač Biudžeto komiteto pirmininkas John Kasich, respublikonas iš Ohio, pabrėžia, kad tenka be didelių vilčių priimti

prezidento pranašystes. Reikės ilgai ir kietai derėtis dėl biudžeto punktų, nors abi pusės yra pasiryžusios rasti kompromisą ir išlyginti partinius, politinius nesutarimus.

Senate Vyriausybės reikalų komitetas jau išsiuntinėjo 52 šaukimus į tardymus, liečiančius pinigines aukas Demokratų partijos vadovybei. Prieš rinkimus gautos aukos kai kuriais atvejais pasirodė tokios neetiškios, kad politinės partijos nutarė tas aukas, kad ir stambias, sugrąžinti aukotojams. Senato komiteto pirmininkas Fred Thompson respublikonas iš Tennessee, nori apklausti Valstybės ir Prekybos departamentų pareigūnus, patikrinti dokumentus. Jau kelios savaitės, kai galimų nusizengimų ieško ir Teisingumo departamento skyriai. Vyriausybėje labai piktos kritikos susilaukė tyrimas tokių prekybos delegacijų kelionių, kuriose dalyvavo buvęs prekybos sekretorius, velionis Ron Brown.

Žinoma, praktiškai ne vien demokratai pasižymėjo "nešvarių aukų" rinkimu. Kongresas nubaudė ir respublikonų partijos vadovą Atstovų Rūmuose Newt Gingrich.

Rinkimų kampanijos visose demokratinėse šalyse kainuoja daug pinigų. Ypač tai ryšku Amerikoje. Pernai politinės partijos ir jų kandidatai į atstovų Rūmus bei Senatą išleido 660 milijonų dolerių. Statistikos mėgėjai tvirtina, kad visi balsavimai, tarp jų ir vykstantys valstijose bei miestuose, kainuoja tris milijardus. Vidurkis išlaidų, kandidatuojuojant į Senatą, siekia 4.5 mln. dol. Tai reiškia, kad kiekvienas senatorius turi surinkti ar uždirbti mažiausiai po 14,000 dolerių kas savaitę per šešerius metus vien tam, kad užmokėtų buvusios kampanijos išlaidas. Tai reiškia, kad jis nebeturi laiko pareigoms, kurioms kandidatavo ir buvo išrinktas. Toks politikas

yra lyg laikinai išnuomotas.

Kalifornijoje 1994 metais į Senatą kandidatavo turtuolis Michael Huffington, išleidęs savo pinigų apie 30 mln. dolerių. Jis piktai atsiliepia apie JAV rinkimų sistemą, nes nežiūrint daugybės reklamų spaudoje ir televizijoje, M.Huffington rinkimus pralaimėjo.

JAV politiniame gyvenime beveik kasmet girdisi reikalavimai reformuoti kampanijų finansavimą. Šiuo metu tarp pasaulio demokratijų tik Japonijoje kandidatai tiek daug renka ir išleidžia pinigų, kurių didžioji dalis atitenka televizijai – pasigarsinimams ir piktam politinių oponentų niekinimui. Visi mato, kad rinkimus laimi kandidatas, kuris išleidžia daugiau pinigų. Nustatyta, kad dažniau laimi kandidatas, kuris jau yra laimėjęs praėjusiuose rinkimuose ir užima pageidautą poziciją. Tai mato rinkėjai, kurie mažiau rinkimais domisi, nes įsitikinę, kad "didieji interesai" su savo aukomis balsavimo rezultatus jau nulėmė, kad jau nuspręsta, kas laimės. Politinis procesas tampa specialių grupių ar galingų organizacijų "žaidynėmis". Vis mažesnė rinkėjų dalis aktyviai jame dalyvauja.

Aukščiausiasis Teismas dar 1976 metais nusprendė, kad politinės aukos kandidatams gali būti ribojamos, nes jos teoriškai atviros korupcijai, tačiau kandidatų ar partijų išlaidų riboti neleistina, nes tai pažeistų pirmąjį, labai svarbų Konstitucijos papildymą, saugantį laisvosios kalbos teises. Visi bandymai reformuoti rinkimų finansavimą atsimuša į kietą sieną, nes tas reformas turi vykdyti žmonės, kurie patys daugiausia suinteresuoti, kad reformų nebūtų ir jos nepakenktų jų pačių interesams. Dabar tikrinami įtarimai, kad Demokratų partija gavo daug lėšų iš užsienio biznio šaltinių. O tai yra nelegalu ir jau seniau uždrausta.

Keliais sakiniiais

• Bulgarijos prezidentas prisaikdino laikinąjį premjerą ir paskelbė apie naujos valdžios rinkimus šiemet, balandžio 19 d.

• Čečėnijos prezidentu išrinktas Aslanas Mashadovas savo priesaikoje žadėjo ginti šalies konstituciją, įsta-

tymus ir tautos laisvę.

• Vasario 14 d. Rusijos prezidentas Borisas Jelcinas pasakė valstybės radijo bangomis transliuotą penkių minučių kalbą, kurioje užtikrino, kad sunkiausia jo ligos dalis praėjo. Rusijos Duma 271-32 balsais priėmė rezo-

liuciją, kuri reikalauja, kad B. Jelcino gydytojai raštu pareikštų savo nuomonę apie prezidento sveikatos būklę. Gydytojai raginami tai padaryti iki kovo 1 d. Komunistų frakcijos vadovas Rusijos

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. – Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams – \$35.00, pusei metų – \$20.00, pirmą klase – \$58 • Oro paštu į užsienį metams – \$110.00. • Atskiro numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai gražinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

PRADEDAMA AIŠKĖTI, KAS KAM TARNAUJA

Juozas Žygas

Yra vieša paslaptis, kad visur pasaulyje prekiautojai narkotikais ir kiti organizuoti nusikaltėliai glaudžiai bendradarbiauja su valdžios struktūrų žmonėmis. Jeigu kas bando su jais kovoti, tai vyksta žudynės ar pasikėsinimai. Manoma, kad ir Lietuva nesudaro išimties. Iki šiol didesnių žudynių gal dėl to yra išvengta, kad nusikaltėlių grupuotėms vadovauja buvę KGB-istai, kurie turi gerus ryšius su jiems reikalingais valdžios žmonėmis. Jeigu jie tokių ryšių neturėtų, koku būdu galėtų taip netrukdomai veikti?

Prokurorai yra vieni iš tų, kurie yra jiems reikalingi. Apie tai liudija tokie faktai, kad daugelis svarbių bylų toliau prokurorų stalo nenuveina. Bylos yra vilkinamos arba atmetamos dėl įkalčių stokos. Jeigu kurios ir pasiekia teismo stalą, tai pagrindiniai liudininkai savo parodymus pakeičia. Manau, kad visiems turėtų būti aišku: ten, kur yra korumpuota policija, prokurorai ir teisėjai, tai įkalčių ir liudininkų niekuo-

met nebus. Juk tėra tik toks pasirinkimas: atmintį ar galvą prarasti! Nesuprantama, kokioje planetoje Lietuvos valdžia gyvena, jeigu jie nežino to, ką žino spauda ir visa Europa.

Naujajai valdžiai pradėjus kovą su organizuotu nusikalstamumu kalbėti, iš savo pareigų atsistatydino generalinis prokuroras Vladas Nikitinas, iš dalies pripažindamas savo atsakomybę už sudėtingą kriminogeninę padėtį Lietuvoje. Generalinio prokuroro teigimu, jam nesuėmė atsistatydinti "nei Seimo Pirmininkas, nei Premjeras, nei Prezidentas". Atsistatydinti jį paskatino sudėtinga kriminogeninė situacija bei Panevėžio įvykiai. Manau, kad visiems turėjo būti aišku, kad esant tokiai padėčiai būtina visus Vidaus reikalų ministerijos, prokuratūros ir policijos vadovaujančius asmenis pakeisti. Reikia iš karto visą voratinklį išardyti. Atrodo, kad tik vienas prezidentas A. Brazauskas mano, kad užtektų tik "šachmatų figūras" perstatinėti.

Labai nustebino žinia, kad prezidentas A. Brazauskas pareiškė nepritarimą generalinio prokuroro V. Nikitino atsistatydinimui ir gali neteikti Seimui tvirtinti naujo generalinio prokuroro. (Red. pastaba: Ruošiant šį straipsnį spaudai, Elta pranešė, kad Prezidentas pakeitė savo nu-

sistatymą ir vis dėlto atleido V. Nikitiną iš pareigų.)

Mes dar gerai atsimename, kad A. Brazauskas ilgai nesutiko iš pareigų atleisti ir ministrą R. Vaitekūną, apie kurio ryšius su nusikalstamumu pasauliu buvo plačiai rašoma ir net Seime kalbama. "Lietuvos rytas" 1996 m. sausio 26 d. išėjo su pagrindine antrašte: "Kovą su organizuotu nusikalstamumu griovė ministras". Kiek žinau, "Lietuvos rytas" yra vienas iš trijų laikraščių, kuriuos kasdien skaito Prezidentas. Bet, kaip patarlė sako: "Gerros akys dūmų nebijo". O, be to, yra sakoma: "Su kuo sutapsi, toks ir pats tapsi."

Vasario 4 d. "Dirvoje" rašiau: "Naudojant sporto terminologiją, pirmąjį kėlinį laimėjo nusikaltėlių grupuotės santykiu 2:0." Jeigu naujoji Vyriausybė ir Seimas nesugebės generaliniu prokuroru tinkamą asmenį paskirti, tai ir "antrąjį kėlinį" bus pralaimėję. Tokiu atveju, ar mums patinka, ar ne, gali išsipildyti to asmens žodžiai: "kad pasipriešinusiam dabar vis tiek bus labai blogai, kad mafija – labai galinga" ("Dirva", 1997 m. vasario 4 d.).

Žinoma, mafija yra tik tiek galinga, kiek giliai į valdžią ji yra nagus įkišusi! Apie tai mes turime pastoviai rašyti ir kalbėti, kad ir Vilniuje žinotų ir girdėtų!

Redaktoriaus skiltis

TEŠTINUMAS

Viename iš nesuskaičiuojamų Didžiojo Klivlendo priemiesčių pasukome į lenktą jaukią gatvelę, apstatytą kažkurio senovinio stiliaus namais. Pasijutome, lyg būtume patekę į devynioliktojo, o gal net aštuonioliktojo amžiaus vidurį. Erdvūs, iškilmingi pastatai draugiškai žvelgė langų viršūnėmis, išdabintomis spindulių pavidalo rėmeliais. Visa gatvelės nuotaika buvo kažkokia švelniai paslaptinga, lyg bylotų apie kitos įdomios etnokultūros tarpsnį.

Tik staiga ten, kur rodos niekas negalėjo priminti gimtojo krašto, suskambėjo tokie įprasti lietuviški žodžiai:

– Kur taip užtrukote, bene sunku buvo mus surasti?

Moteris šypsojosi ir mojo mums. Dar kelios akimirkos, ir jau tiesė rankas, lyg būtume seniai seniai pažįstami, bet kažkodėl ilgai nesimatė. Duris atvėręs tvirtas, vidutinio amžiaus vyras kvietė į aukštą, baltumu tviskančią svetainę. Netrukus ji prisipildė ramios, dalykiškos vienminčių šnekos. Apie Kauną, kur netoli Zoologijos sodo buvo Laboratorija. Apie okupacinius režimus, siautėjusius Tėvynėje, tokius vienodus savo primityvumu ir panieka mąstančiam žmogui, besiskiriančius tik atspalviais: "viens – raudonas kaip šėtonas, antras – rudas kaip šuva".

Kai Lietuvoje dar tebestovint "kerzinei" kariuomenei, 1989 metais kūrėme Mokslininkų sąjungą, vienas profesorius atsinešė gražiai išleistą knygėlę apie Amerikoje įvykusį Lietuvos mokslo ir kultūros simpoziumą. Žiūrėjome į daugybės mokslininkų, dirbančių Užatlantėje, veidus, skaitėme apie jų nagrinėjamas temas ir spėliojo: kiek ten jų – mūsų brolių? Po kurio laiko išvydome Lietuvos gydytojų, Lietuvos

inžinierių parengtus leidinius, sužinojome apie pedagogų ir istorikų, teisininkų ir ekonomistų, fizikų ir biologų darbus, literatų ir muzikų kūrybą. Sakėme: "Ir ten – gyva Lietuvos valstybės dvasia".

Kai apie tai užsiminiau svetingiems šeiminiškams, išgirdau jų atsakymą: "Tie simpoziumai ir mums leido pamatyti, kad nesame maža saujelė vienišų žmonių, pabirusių milžiniškame krašte. Pamatėme, kiek jėgų turime, kiek daug nuveikti galime. Mes buvome niekuo ne menkesni už kitus. Pasididžiudami tarėme tautos vardą. Tikėjome: būsime Tėvynei reikalingi..."

Kai Ateigimo metais Lietuvoje svajojome apie savo valstybės atkūrimą, kai griebėmės atstatyti tai, kas dar įmanoma, skaudžiai pajutome, kad labai trūksta žinių, kaip tą valstybę tvarkyti. Kur jėgų pasisemti, kur slypi Didžiosios Lietuvos šaknys? Supratome, kad svarbiausia – telkti visų mūsų jėgas. Kiekvienas turi rasti savo vietą. Niekas negali likti atstumtas.

Deja, tai truko labai neilgai. Kol rankomis tvirtai susiėmė, eilių eilėmis juosėme mūsų parlamentą, vadintą Lietuvos širdimi, pro mus lyg nepastebimai brovėsi žiurkės ir šakalai, vilkai ir šeškai. Jie ropštėsi į "postus" ir "kėdes", griebdami, grauždami ir į kišenes kimšdami viską, kas tik po godžiomis akimis pakliuvo, o pasipiktinusių jų savivale siuntė "ieškoti teisybės pas Landsbergį". Buvę enkavedistai ir kagėbistai, kolaborantai bei jų įpėdiniai tyčiojosi: "Norėjote laisvės, tai dabar ją turite." Jie pjūdė ir šmeižė. Jie labiausiai bijojo vienybės. Bijoję brolių ir sesių, išaugusių laisvėje. Darė viską, kad tik neleistų mums sujungti su jais rankas. Todėl šiandien, net juos nuo valdžios nustūmus, taip sunku Lietuvai atkurti savo teštinumą ir patriotinį nusiteikimą.

Iš visur – apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

Dumoje pasakė, kad prezidentas "yra bejėgis, sunkiai sergąs žmogus".

• Peru sostinėje komunistiniai teroristai tebelaiško Japonijos ambasadoje 72 tarptautinius įkaitus, kalinamus nuo gruodžio 17 d. užpuolimo. Peru valdžia tęsia derybas, kurioms tarpininkauja Kanados ambasadorius, Raudonojo kryžiaus atstovas, Japonijos ambasadorius Meksikoje ir katalikų arkivyskupas Limoje.

• Rusijos prezidento štabo viršininkas Kremliuje Anatolijus Čiubaisas pareiškė "Trud" laikraščiui, kad NATO vadovybės nutarimas išplėsti savo teritoriją gali būti "blogiausias nutarimas, padarytas per paskutinį dešimtmetį".

• Senatas patvirtino demokratą kongresmeną Bill Richardson nauju JAV ambasadorium Jungtinėse Tautose. Tuščia vieta atsirado, paskyrus buvusią ambasadorę Ma-

deleine Albright valstybės sekretore.

• Vasario 11 d. Izraelio vyriausybė paleido iš kalėjimo 31 palestinietę moterį. Kai kurios protestavo, kad Izraelio kalėjimuose dar laikoma apie 3000 vyrų kalinių. Prieš moterų paleidimą demonstravo jų nužudytų žydų šeimų nariai.

• Kinijos vyriausybė skelbia, kad spalio mėnesį įvyks 15-tasis Kinijos komunistų partijos suvažiavimas. Tokie suvažiavimai vyksta kas penkeri metai. Tai lyg rinkimų metai, kada galima laukti svarbių valdžios pasikeitimų. Pirma, kad liepos mėnesį Kinijai sugrįžta svarbi Hong Kongo teritorija.

• Olandijos spauda pikta kritikuoja Europos Sąjungos biurokratus už tai, kad jie draudžia darbovietėse darbininkams dėvėti medines klumpes ir reikalauja saugumo sumetimais sustiprinti

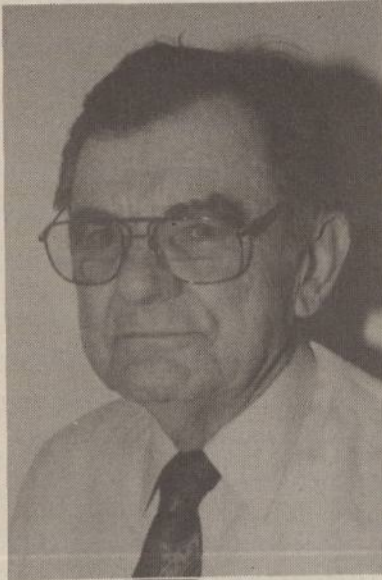
batus plieno plokštelėmis tose vietose, kur yra kojų pirštai. Tuoju po karo Olandijoje veikė apie du tūkstančiai klumpių fabrikų, kurie pagamindavo per metus apie 9 milijonus porų klumpių.

Klumpės Olandijoje gaminamos jau šešis šimtus metų, tačiau dabar jas daugiausia perka turistai. Namie jas mieliai nešioja ūkininkai, daržininkai, gėlių augintojai. "Olandija be klumpių būtų lyg Paryžius be Eifelio bokšto", – pasakė mažo klumpių fabrikėlio savininkas. Daug studijų skelbia mokslinių tyrimų rezultatus, kad klumpės nešioti ne tik patogiu bei saugu, bet ir sveika.

• Senato užsienio reikalų komitetas patvirtino buvusį kongresmeną Pete Peterson JAV ambasadoriumi Vietname, kuriame jam teko šešerius metus kentėti kaip karo belaisviui.

LIETUVOS GYVENIMO ATSPINDŽIAI

ATKURKIME LIETUVOS ŽEMĖS ŪKĮ

Ambrozijus Žatkus (Tėsinys)

Žmogus, kuris man atsiliepė, kvietė atvažiuoti į Raudondvarį, siūlė susidomėti projektu, kaip perdirbti vieną toną pieno į sūrius per 8 valandas. Tačiau apie mane dominusį projektą niekas negalėjo paaiškinti. Sužinojau, kad V. Mackevičius atleistas iš darbo, nes esą niekas nesidomėjo jo projektu.

Nuvykęs pas V. Mackevičiaus viršininką pasakiau, kad perku jo sūrių gamybos projektą ir norėčiau, kad specialistai apžiūrėtų mūsų patalpas, duotų nurodymus, kaip būtų galima pradėti sūrių gamybą.

Po savaitės atvažiavo keturi sveikatos priežiūros specialistai iš vieno Kauno instituto į Šeduvos žemės ūkio mokyklą, kur aš buvau išsinuomojęs patalpas sūrių gamybai su sąlyga, kad mokiniai bus mokomi praktiškai juos gaminti. Jie nurodė, ką reikia įrengti, vykdant sanitarijos reikalavimus. Sumokėjau 40.000 "vagnorkų" už tą projektą ir pradėjom montuoti įrenginius.

1993 metų pavasarį vėl kreipiausi į V. Mackevičių. Paskelbėme laikraštyje, kad mokysime ūkininkus gaminti sūrius. Užsiregistravo 16, panorusių šio amato išmokyti. Viena ūkininkė pakvietė apžiūrėti jos sviesto

muštuvą. Nuvažiavom pas Mikučiauskus, gyvenančius už 5 kilometrų nuo Alytaus. Jie parodė savo gamybos sviesto muštuvą ir pamokė, kaip jį pasigaminti. O mes išmokėm juos, kaip gaminti sūrius.

Kaip jau minėta, mūsų sūrių ir sviesto gamybos korporacija vadinasi ALID-CORP. Alytuje ir Šeduvoje pirmiausia ir susikūrė privatių pieno perdirbimo padaliniai. 1993 m. Šeduvos ALID-CORP perleidom žemės ūkio mokyklai, nes jie turi dirbamos žemės ir karvių. Mokiniai galės išmokyti visus gamybos procesus ir valgyti savo pagamintus produktus.

1993 m. pavasarį nuvykau į Lazdijų rajoną apžiūrėti žemės ūkio mokyklos. Mokyklos direktorius Stasys Saladinskas aprodė mokyklos pastatus ir žemės apdirbimo techniką. Viename pastate pastebėjau labai daug karvių melžimo įrangos. Ta patalpa buvo įrengta kaip tik pieno perdirbimui. Paklausiau direktoriaus: "Kur jūsų karvės?" Direktorius atsakė, kad nė vienos neturi. "Tai kam laikot tiek daug melžimo technikos?" – vėl klausiu. Tada direktorius papasakojo, kad dar 1988 metais jų mokyklai iš Maskvos buvo paskirta 450 karvių melžimo įranga.

– Tai kodėl jūs priėmėt, jeigu neturite karvių?

Direktorius man taip atsakė: "Jeigu būčiau atsiskę, mane būtų iš darbo atleidę".

O kaip tik prieš valandą buvo susirinkę apie dvidešimt ūkininkų, pasakojo savo bėdas ir prašė padėti jiems įsigyti privačią pieninę, bei grikiams malti malūną. Apžiūrėjęs pieno melžimo įrangą, paaiškinau direktoriui, kad jo patalpa tinka pieno perdirbimui. Joje yra net

1500 litrų talpos vonia pieno šaldymui. Supažindinau direktorių su Vaclovu Mackevičiumi. Atvykęs į Lietuvą po metų – 1994 m. liepą, jau stebėjau, kaip minėtoji žemės ūkio mokykla gamina sūrius ir sviestą.

1995 rugpjūčio mė-

Vasario d. J. Žygas straipsnyje "Ar pažadai tik pažadais teliks?" yra teiginys, kad Vilniaus ligoninės, į kurią buvo atvežti sužeisti asmenys, užpuolę Panevėžio verslininką R. Okuličių, "nekreipė dėmesio, kad jie visi buvo su šautinėmis žaizdomis. Po operacijų draugai juos išsivežė." Panašūs teiginiai buvo kartojami ir Lietuvos spaudoje, tarsi siekiant sudaryti įspūdį, kad gydytojai bendradarbiavo su nusikaltėliais.

Dar prieš porą metų aš nieko apie juos nežinojau. Prieš 2 metus, šalto rudens pavakary nuvažiavau į tuos namus, esančius netoli Klaipėdos – Giruliuose, ieškodamas apsigimusių vaikų. Tai, ką ten pamačiau, sujaukino iki širdies gelmių.

1994 metais kilo pūki susigiminiavusių miestų idėja, susiejusi Klivlendą ir Klaipėdą "Vilties partnerystės" programa. Amerikos lietuviai, gerai žinodami Lietuvos sveikatos priežiūros problemas, nusprendė padėti Klaipėdos medikams gydyti

nesį vėl mačiau didelę pažangą. Mokykla turi 50 hektarų žemės. Ūkis pavyzdingai tvarkomas. Turi 14 karvių, laiko 20 kiaulių. Dar išsinuomuoja geros žemės Šeštokų apylinkėje ir augina javus. Dabar ten jau yra tikra praktiška žemės ūkio mokykla. Gamina sviestą ir sūrius, lie su pienu ir grūdais šeria kiaules bei veršelius.

Žemės ūkio mokyklos turėtų būti panaudotos

amatų mokymui. Lietuvoje yra 52 žemės ūkio mokyklos. 42 iš jų turi tinkamus žemės ūkiui pastatus. Jos galėtų labai daug padėti atkuriant žemės ūkį. Jaunuolius reikia mokyti ne tik žemės ūkio darbų, bet ir visokių amatų. Reikėtų rengti kursus ūkininkams, ypač žiemą, kai jie turi daugiau laiko. Reikėtų apklausti apylinkių gyventojus, kuriose srityse jie norėtų pasitobulinti.

KODĖL POLICIJA VĒLAVO?

ATSILIEPIMAS

Netrukus po to, kai buvo išspausdintas šis straipsnis, "Dirva" gavo duomenų, kad ši informacija, švelniai kalbant, kelia didelių abejonių. Paaiškėjo, kad Vilniaus šv. Jokūbo ligoninės gydytojai apie atvežtų asmenų šautines žaizdas policijai tuoj pat pranešė ir šį faktą įregistravo. Po operacijų praėjo šešios dienos, tačiau policija nesiteikė sužeistųjų aplankyti ir juos apklausti. Ji pasirodė ligoninėje tik septin-

tą dieną, kai sužeistieji jau buvo išvykę!

Ligoninė, kaip žinia, neturi nei policijos, nei prokuratūros teisių ir negali savo nuožiūra asmenų sulaikyti. Tačiau kodėl tos tarnybos, kurios privalėjo tai padaryti, savo pareigos neatliko? Kaip teisėsaugos struktūrų vadovai įvertino savo pavaldinių apilaidumą? Su tokiais dviem klausimais derėtų kreiptis į Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministrą V. Žiemelį.

"Vilties partnerystės" adresai KLAIPĖDOS SPECIALIZUOTI KŪDIKIŲ NAMAI

Dr. Vytautas Grykšas

veido ir burnos apsigimimus bei sužalojimus. Tai sudėtingas uždavinys, nes daug stomatologų išėjo į privatų, pelningesnę darbą. Stomatologų – chirurgų liko tik vienas kitas. Taip ir kilo sumanymas kurti veido ir burnos chirurgijos kliniką Klaipėdos miesto ligoninėje, įgyvendinant ilgametę medicininės pagalbos ir mokymo programą.

Pamatęs vaikus, pajutau didelį širdies skausmą dėl jų tragiško likimo. Jie tarsi pasmerkti gyventi be tėvų meilės ir globos už tai, kad yra negražūs ar silpnapročiai. Kyla neapykanta prasiđerusioms, paleistuvaujančioms ar valkataujančioms tų vaikų motinoms. Jos lengvabūdiškai gimdo kūdikius vieną po kito ir tuoj pat palieka juos likimo valiai. Nors viduje jauku ir švaru, vaikai aprenkti švariais margaspalviais rūbeliais ir ropoja tarp užtvartų, žaidžia, tačiau verkia norisi matant, kaip jie puola tau į glėbį, tikėdamiesi švelnumo ar skanesnio kąsnio, o gal ir norėdami išvažiuoti iš šių namų.

m. gegužyje į šiuos namus atvažiavome kartu su Gražina Kudukiene ir daktaru Gintautu Sabataičiu – "Vilties partnerystės" organizatoriais. Tuomet nusprendėme, kad galėtume padėti Viktorijai ir Vytukui, kurie turėjo didžiulius gomurio ir viršutinės lūpos nesuaugimus. Deja, ligoninėje ištyrus nuodugnai, paaiškėjo, kad prieš operaciją jiems dar reikėtų gydyti plaučius. Šią vasarą, orams atšilus ir vaikams sustiprėjus, kartu su kolegomis klaipėdiečiais sėkmingai išoperavau Vytuką ir Viktoriją, panaudodamas amerikiečių techniką ir metodiką.

Paskutinį kartą Klaipėdos specializuotus kūdikių namus aplankiau pernai, rugšėjo pabaigoje, prieš atvažiudamas eilinei stažuotei į Klivlendą. Buvo pietų miego laikas ir mes kartu su kūdinių namų vyriausia gydytoja I. Genyte turėjome laiko ilgiau pasikalbėti. I. Genyte papasakojo, kad šiuo metu kūdikių namuose yra 80 vaikų. Čia gyvena ir auga, liūdi ir džiaugiasi, kuo gali, dažniausia alkoholikų, netekėjusių mamų,

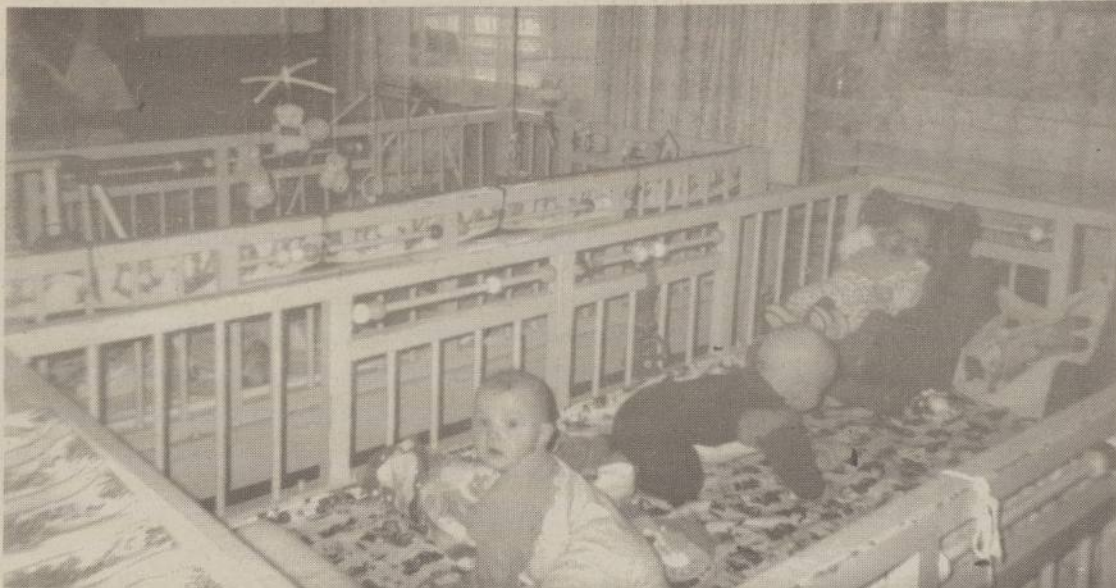

Prie pagamintų sūrių Veisiejų žemės ūkio mokykloje

Po pusmečio – 1995

(Nukelta į 5 psl.)

KLAIPĖDOS SPECIALIZUOTI KŪDIKIŲ NAMAI

(Atkelta iš 4 psl.)

psichinių ligonių vaikai. Čia visada pamatysi vaikus su įgimtu Dauno sindromu, kitais ryškiais vystymosi sutrikimais. Čia visada rasi ir labai gražių, sveikų, protingų vaikų. Žmonės teiraujasi, kaip juos būtų galima įvairinti.

Valstybė vieno vaiko išlaikymui skiria 5,10 litus per parą (šiek tiek daugiau, kaip 1 dolerį). Ar tas vaikas gali gauti pakankamai vaisių, daržovių ar saldumynų? Nežiūrint į tai, šie kūdikių namai valstybei kainuoja milijoną litų per metus. Pinigus suėda nesuprantamu greičiu brangstantis patalpų šildy-

mas, mokesčiai už elektros energiją, "pasaulinės" skalbimo priemonių, vandens, dujų, benzino kainos, nesibaigiantis šaltų, drėgstančių patalpų remontas. Apie baldų atnaujinimą negali būti ir kalbos.

Darbuotojų atlyginimai mokomi iš savivaldybės biudžeto, kuris visada yra pustuštis. Taigi pasigirti geru uždarbiu taip pat niekas negali. Visi džiaugiasi, kad ir tuos menkus pinigus išmoka laiku.

Vyriausia gydytoja papasakojo, kad yra labai dėkinga vienai Olandijos naftos tiekimo įmonei už naujos skalbyklos įrengimą, pasigyrė, kad retsykiais užsukančių į Klaipėdą amerikiečių karo

laivų igulos paaukojo dažų ir nudažė sienas.

"Vilties partnerystės" programos dalyviai, pamatę šį daug kam nežinomą pasaulį, buvo giliai sujaudinti čia dirbančių žmonių kilniaširdiškumu ir pasiaukojimu. Matant tokius gyvenimo pavyzdžius, kyla rankos naujiems darbams, padėti Lietuvos žmonėms, medicinos darbuotojams ir ypač sergantiems vaikams.

Sutinku žmonių, kurie teiraujasi dėl vienišų vaikų įvaikinimo. Jie gali kreiptis į nepilnamečių teisių apsaugos tarnybą prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Juozapavičiaus 10 A, Vilnius. Tel.: 75-40-86.

LR Ambasados pranešimai

LIETUVIŲ KULTŪROS VAKARAS

Vasario 13 d. Lietuvos ambasadoje Vašingtone buvo surengtas lietuvių liaudies kultūros vakaras. Šis renginys, kurį organizavo Lietuvos Ambasada, įėjo į JAV Smithsonian instituto programos "Embassy Evenings: A Cultural Feast" ciklą.

Gausiai susirinkusią amerikiečių publiką (virš šimto dalyvių) daina sutiko vietos lietuvių etnografinis ansamblis. Publiką pasveikino Smithsonian instituto atstovė Donna Weinraub, o vakarui vadovavo Ambasadoriaus padėjėja švietimo ir kultūros reikalams Kerry Stromberg.

Vakaro programos tikslas – supažindinti amerikiečius su lietuvių tautos papročiais, tradicijomis. Publikai buvo paaiškintos lietuviškos šv. Kalėdų ir Velykų tradicijos, papasakota apie lietuvių tautinių juostų reikšmę, tautinius rūbus, kuriais dėvėjo vakaro programos atlikėjai.

Su tradiciniais, etnografiniais šokiais ir dainomis

publika supažindino vietos lietuvių jaunimo ansambliukas, kurio narių dauguma – neseniai atvykę iš Lietuvos. Išsivijęs lietuvių jaunimo ansamblis "Juosta" pašoko stilizuotus liaudies šokius.

Užbaigdamas vakaro meninę dalį, Lietuvos Respublikos Ambasadorius Alfonsas Eidintas padėkojo visiems atvykusiems, taip pat programos atlikėjams už lietuvių tautos kultūros vakarą.

Po meninės programos dalyviai turėjo progos pasivaišinti tradiciniais lietuviškais užkandžiais ir patiekalais.

Baltijos šalys yra pakviestos dalyvauti JAV Smithsonian instituto Vašingtone centre 1998 m. vasarą rengiamame JAV liaudies kultūros festivalyje. Festivalis tęsis dvi savaites, numatoma, kad jame apsilankys iki trijų milijonų žmonių.

VASARIO 16-OSIOS PRIĖMIMAS

Vasario 14 d. LR ambasadoje Vašingtone buvo surengtas priėmimas Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimui paminėti. Popietiniai

me priėmimo dalyvavo virš pusanthro šimto svečių: diplomatinio korpuso nariai, įvairių valstybių gynybos atašė, JAV valdžios pareigūnai, vietos žurnalistai, JAV lietuvių organizacijų atstovai, bankininkai bei verslininkai. Iš gausiai dalyvavusių užsienio valstybių atstovų paminėtini Lenkijos, Rusijos, Ispanijos, Danijos, Norvegijos, Suomijos, Islandijos, Liuksemburgo, Rumunijos, Kazachstano ambasadoriai JAV. Dalyvavo ir JAV Nacionalinio saugumo tarybos pareigūnas, prezidento B.Clinton patarėjas Daniel Fried, JAV Valstybės departamento atstovai, atsakingi už Baltijos šalių ir JAV santykius.

Ambasadorius A.Eidintas priėmimo dalyviams pristatė ir naujus Lietuvos Vyriausybės narius – lietuvių kilmės JAV karininkus – LR Krašto apsaugos ministro pavaduotoją J.Kronkaitį ir LR Vidaus reikalų ministro pavaduotoją R.Kilikauską. Žodis buvo suteiktas neseniai išrinktam lietuvių kilmės JAV kongresmeniui John Shimkus, kuris pažadėjo JAV Kongrese rūpintis ir JAV – Lietuvos santykiais. Beje, vasario 13

d. J. Shimkus viešojo kalboje JAV Atstovų rūmuose savo kolegoms kongresmenams pabrėžė būtinybę paremti Lietuvos siekį įstoti į NATO, apžvelgė turtingą Lietuvos valstybės istoriją.

Sekmadienį, Vasario 16 d., JAV Lietuvių bendruomenės Vašingtone skyrius ambasadoje surengė priėmimą vietos lietuvių visuomenei.

Ambasados spaudos skyrius

TREČIASIS JAUNIMO SUSITIKIMAS

Maloniai kviečiame jaunimą dalyvauti trečiajame Lietuvos ir JAV lietuvių jaunimo susitikime – minėjime, kuris įvyks Lietuvos Respublikos ambasadoje 1997 m. kovo 8-9 dienomis. Praėjusiais metais apie 40 jaunuolių atvyko į tokį susitikimą. Tikimės, kad šiemet atvyks dar daugiau.

Programa

Kovo 8 d., šeštadienis:
1:00 – dalyvių atvykimas, susipažinimas su ambasada;
1:30 – Ambasadoriaus A.Eidinto sveikinimo kalba;
1:45 – diskusija "Lietuva ir jauni lietuviai JAV-ose";
3:45 – susipažinimas su JAV lietuvių jaunimo sąjungos veikla ir pasirengimu Pasaulio lietuvių jaunimo 1997 metų kongresui;
4:00 – Kovo 11-ios minėjimas;

mas;
5:30 – Bendra vakarienė restorane, Vašingtone

Kovo 9 d., sekmadienis:
10:00 – ekskursija po Vašingtoną

Deja, apgailestaujame, kad negalėsime apmokėti kelionės ir kitų išlaidų.

Jei pageidausite pernaktuoti viešbutyje, rekomenduotume Carlyle Suites Hotel, 17831 New Hampshire Ave., NW (netoli nuo ambasados ir DuPont Circle metro stotelės). Kambario kaina vienam asmeniui – \$85, dviems – \$95, trimis asmenims – \$105 ir keturiems – \$115. Užsakymų skyriaus tel: (202) 234-3200. Taip pat galima apsistoti American Youth Hostel, 1009 11th St., NW. Kaina: \$21.00, tel: (202) 737-2333. Jeigu manote, kad viešbutis – per didelė prabanga, esate maloniai kviečiami pernaktuoti JAV LJS narių namuose.

Norinčius dalyvauti susitikime – minėjime prašome užsiregistruoti iki kovo 3 d. tel: (202) 234-5860, fax: (202) 328-0466 arba e-mail: kstromberg@ltembassyus.org Susitikimo organizavimo ir darbotvarkės klausimais kreiptis į Ambasadoriaus padėjėją švietimo ir kultūros reikalams Kerry Stromberg.

Laukiame Jūsų atvykstant!

Dėmesio: RAŠINIŲ KONKURSAS

Lietuvos Šaulių Sąjungos išsivijoje Stasio Butkaus kuopa, Detroit, MI, skelbia 14-18 metų jaunimui rašinių konkursą. Numatytos trys rašinių temos:

"Atgimusi Lietuva";
"Lietuva – Tėvynė mūsų";
"Tarp dviejų kultūrų".

Temą kiekvienas dalyvis pasirenka savarankiškai. Rašinio dydis – 2 mašinarščio puslapiai. Rašoma tik vienoje lapo pusėje. Rašinius reikia pasirašyti slapyvar-

džiu. Tikrasis autoriaus vardas, pavardė ir adresas nurodomas prie rašinio pridėjame atskirame užklijuotame voke.

Konkursui skirtus darbus siųskite iki rugsėjo 1 d. šiuo adresu: Stefanija Kaunelienė, 8650 Shari Dr., Westland, MI 48185, U.S.A.

Skiriamos 4 premijos: \$300, \$100, ir dvi – po \$50.

Vertinimo komisiją sudaro Stefanija Kaunelienė, Danutė Petronienė ir Regina Juškaitė. Konkurso rezultatai bus paskelbti "Trimitė" ir išsivijos spaudoje.

PADĖKOS

Lietuvos Vyčių padalinys "Pagalba Lietuvai" gavo padėkos laiškus iš Lietuvos. Vilniaus Antakalnio ligoninės vyr. gydytojas Dr. Balys Dainys rašo: "Nuoširdžiai sveikiname su Šv. Kalėdomis ir Naujaisiais Metais. Linkime, kad ateinantys neštų šviesą ir šilumą Jūsų namams, sėkmę vainikuotų visus Jūsų darbus."

Vilniaus universitetinės Santariškių klinikos, direktorė R. Baranauskienė

rašo: "Dėkojame už atsiųstą pagalbą. Klinikos gydytojai ir ligoniai prisimins Jūsų došnumą". Vilkaiviškio vyskupijos Caritas atstovė E. Montvilienė pranešė: "1996 m. lapkričio 15 d. iš Vilniaus vaistų sandėlio gavome 10 dėžių labai gerų, labai reikalingų vaistų. Juos daliname per Caritas vaistinę. Labai džiaugiasi žmonės, gaudami antibiotikų, vitaminų, vaistų

(Nukelta į 6 psl.)

VASARIO 16-OSIOS IŠKILMĖS

KUR YRA NEPRIKLAUSOMYBĖS AKTO ORIGINALAS?

1918 m. vasario 16-ji buvo šeštadienis. Vilniuje tą dieną buvo nepaprastai šalta. Lietuvių Tautos Taryba, neturėdama savo pastovios būstinės (nes į prašymus ją suteikti vokiečių valdžia nekreipė dėmesio), sutarė susirinkti į posėdį Lietuvių Komiteto karo pabėgėliams šelpti namuose, Pilies gatvėje. Apie vidurdienį tų namų antrame aukšte jau buvo susirinkę visi 20 Tarybos narių ir keletas svečių. 12:30 val. buvo pradėtas Tarybos posėdis, kuriam pirmininkauti išrinktas vyriausias amžiumi narys dr. Jonas Basanavičius. Jis atsistojęs perskaitė jau anksto su visais Tarybos nariais suderintą nutarimą, skelbiantį Lietuvos nepriklausomybę. Visiems karštai plojant, nutarimas vienbalsiai priimtas. Pirmasis šį aktą pasirašė dr. Basanavičius. Po jo abecelės tvarka pasirašė visi nariai. Pasirašymui asistavo

Kęstutis K. Miklas

minėto komiteto sekretorius kunigas Povilas Dogelis, o plunksnas pasirašymui padavinėjo vilniškio "Lietuvos Aido" redakcijos bendradarbis Juozas Pajaujis.

J.Pajaujis po karo atvykęs į Ameriką, kurį laiką gyveno Aliaskoje, Vašingtone, vėliau Niujorke ir čia mirė 1973 m. birželio 10 d. Visas plunksnas atminimui pasilaukė P.Dogelis, bet jos dingio, kai po metų – 1919 m. vasario 17 d. jis buvo bolševikų suimtas ir tik po pusmečio paleistas iš Smolensko kalėjimo, iškeitus jį į Lietuvoje sulaikytus komunistus.

Pasirašytas aktas čia pat vietoje buvo nufotografuotas. Ir tik šios nuotraukos faksimilė iki šios dienos yra naudojama. Sakoma, kad patį aktą originalą pasiėmė dr. Basanavičius ir kažkur paslėpė, kad nepatektų vokiečiams

į rankas. Originalas dar iki šiol nesurastas. Spėjama, kad jis gal būt yra didžiulėje Basanavičiaus bibliotekoje, kur nors tarp knygų puslapių idėtas. Ši biblioteka yra išlikusi. Bandoma peržiūrėti kiekvieną knygą ir surasti tą aktą.

Yra ir kita versija, kad Nepriklausomybės akto signataras Petras Klimas, tuometinis "Lietuvos Aido" redaktorius, neva pasiėmė to akto originalą ir vėliau jį perdavė Lietuvos prezidento kanceliarijos archyvo viršininkui Pijui Bielskui. Sakoma, 1940 m. birželio 15 d., Raudonajai Armijai okupuojant Lietuvą, P.Bielskus pasiėmęs šį aktą iš archyvo ir iki savo mirties (1958 m.) niekam neatidengė paslapties, kur jį paslėpė. Dar ir šiandien neaišku, ar tai buvo akto originalas, ar tik jo pirmoji nuotrauka, padaryta akto pasirašius. Būtų įdomu išgirsti ir kitų versijų dėl to akto originalo likimo.

pažadus kelti Lietuvos ekonomiką, sutramdyti mafiją, surinkti valstybei priklausančius mokesčius, t.y. atlikti darbus, kurių prieš tai buvusi vyriausybė nepajėgė padaryti. Pranešėjas paminėjo, kad naujoji vyriausybė jau pakėlė pensijas dešimčia procentų ir žada jas dar pakelti, padidinti atlyginimus mokytojams bei medikams. Nepaisant visų tų pažadų, kurie, kaip tikimasi, bus įgyventinti, kraštas dar kurį laiką vargs. K. Miklas kvietė visus į tai

atkreipti dėmesį ir tęsti paramą Lietuvai.

Po to sekė vaišės. Jų metu buvo renkamos aukos, kurios bus panaudotos, teikiant pagalbą Lietuvai. Surinkti 675 doleriai. Pravesta loterija, kuriai dovanos buvo suaukotos. Iš loterijos gautas pelnas paskirtas šio minėjimo išlaidoms padengti. Minėjimu visi buvo labai patenkinti ir džiaugėsi galėję kelias valandas pabendrauti lietuviškoje aplinkoje.

(kkm)

ŠVENTĖ DETROITE

Regina Juškaitė

Lietuvos 79-osios Nepriklausomybės atkūrimo metinės iškilmingai paminėtos Detroito lietuvių telkinyje. Ši svarbi šventė buvo prisiminta per "Lietuviškų melodijų" ir "Lietuviško balso" radijo programas. Sekmadienį, vasario 16 d., Šv. Mišios už Lietuvą buvo aukotos Šv. Antano ir Dievo Apvaizdos bažnyčiose. Minėjimas vyko Dievo Apvaizdos Kultūros centre, Southfield, į kurį susirinko daugiau kaip 400 dalyvių. Prieš minėjimą svečiai turėjo progą pasigardžiuoti skaniais lietuviškais patiekalais, kuriuos paruošė šeimininkė Ona Šadeikienė ir jos talkininkės. Pyragų stalui vadovavo Eugenija Bulotienė.

Minėjimą pradėjo Manvydas Šepetys. Vėliavų eisenai vadovavo "Švyturio" jūrų šaulių vado pav. Juozas Kinčius. JAV himną giedojo Asta Jurgytė, jai akompanavo Ada Mikšienė. Dievo Apvaizdos parapijos klebonas Valdas Valdemaras sukalbėjo invokaciją. M.Šepetys sužadindino su garbės svečiais, tarp kurių buvo estų, latvių ir lenkų atstovai.

Iškilmingai išstatytos Michigan valstijos gubernatoriaus John Engler, Detroito burmistro Dennis Archer ir Southfield burmistro Donald F. Fracassi proklamacijos.

Buvo pristatytas pagrindinis kalbėtojas – majoras Valdemaras Sarapinas, Lietuvos gynybos atašė Jungtinėse Amerikos Valstijose. Mjr. V.Sarapinas yra pirmasis Lietuvos karinis atstovas Amerikoje. Jis yra baigęs Vilniaus Technikos universitetą, kuriame įgijo inžinieriaus specialybę. Karinėje katedroje įgijo leitenanto laipsnį. Stažavosi NATO Gynybos kolegijoje Romoje. Prieš atvykdamas į JAV, jis dirbo Lietuvos Krašto Apsaugos ministerijoje, paskutinius dvejus metus – ministerijos

sektoriumi, atsakingu už tarptautinių ryšių organizavimą. V.Sarapinas aktyviai dalyvavo tarptautinių Lietuvos projektų su Vakarų šalimis, ypač su JAV, kūrime ir vykdyme. Dabar V.Sarapino darbo vieta yra Lietuvos ambasadoje Vašingtone. Publikai buvo pristatyta ir jo šeima.

V.Sarapinas ambasadoriaus A.Eidinto vardu sveikino Detroito ir jo apylinkių lietuvius. Jis kalbėjo apie Lietuvos kariuomenės atkūrimą nuo 1990 m. Pagrindinė problema Lietuvos kariuomenei yra lėšų stygius. Lietuva bendradarbiauja su Latvija, Estija, Lenkija ir kitomis valstybėmis, stiprindama savo gynybą.

Minėjimo dalyviai atidžiai klausėsi jo pasakojimo. Organizacijų vardu adv. Kęstutis Miškinis įteikė mjr. V.Sarapinui dovanėles, kurios primins jo viešnagę Detroito. Toliau M.Šepetys perskaitė gautas rezoliucijas.

Meninę dalį atliko "Žiburio" mokyklos jaunieji dainorėliai, vadovaujami mokytojos Virgos Šimaitytės. Trečiojo ir ketvirtojo skyriaus mokiniai – Danius Giedraitis, Pauliukas Jankus, Aras Butkūnas, Lanutė Zamboraitė ir Vija Underytė padainavo P. Pranulio "Tu – Lietuva" ir V. Mikalausko "Tai mano Lietuvoj". Šokėjai, vadovaujami Viktorijos Viskantienės, pašoko "Patrepšėlių", "Gyvatarą", "Pasėjau kanapę" ir "Suktinį". Šokiams akomponavo kaimo kapela "Malūnėlis" (vadovė V. Šimaitytė). Minėjimas baigtas Valstybės himnu ir vėliavų išnešimu.

Aukos buvo renkamos ALTai ir "Pagalba Lietuvai". Aukų gauta 2,693 dol. Iš jų "Pagalba Lietuvai" skirta 1,145 dol. Amerikos Lietuvių Tarybai surinkta 1,548 dol.

GREAT NECK LIETUVIAI PAMINĖJO VASARIO 16-ĄJĄ

New York rytiniame užmiestyje Long Island esantis Great Neck miestas jau nuo 1920 metų buvo žinomas jame įsikūrusiu gausiu lietuvių telkiniu ir jo organizacine veikla. Čia veikė dvi šalpos draugijos – Šv. Pranciškaus bei Sūnų ir Dukterų, Amerikos Lietuvių Piliečių klubas, Amerikos Lietuvių Katalikų Federacijos skyrius, BALFO skyrius, Lietuvos Vyčių kuopa ir kairiųjų, taip vadinamų laisviečių klubas.

Nuo 1949 metų, kai į šią vietovę atvyko daug lietuvių iš Vokietijos pabėgėlių stovyklų, veikla ypač pagyvėjo. Iš naujųjų ateivių susikūrė mišrus choras, kuriam vadovavo Mykolas Cibas, ir dramos mėgėjų būrelis, vadovaujamas Kęstučio Miklo. Jo iniciatyva buvo pastatyti net trys vaidinimai – St. Lauceiaus "Pėdos mirties zonoje", "Taikos kiaušelis" ir "Paslaptin goje žemėje"

Naujieji ateiviai dažniau kaip nepritapo prie anksčiau veikusių organizacijų. Jos iš-

nyko, išskyrus Lietuvos Vyčius, kurie dar ir šiandien veikia. 1953 m. liepos 9 d. iniciatorių sušauktame susirinkime buvo įsteigta Lietuvių Bendruomenės apylinkė. Pirmuoju pirmininku buvo išrinktas Ignas Kazlauskas. Po metų pirmininkavimą perėmė Antanas Senikas. Po jo pirmininkais buvo Stasys Šileika, Vaclovas Butkys, Henrikas Miklas (net 29 metus) ir Vytas Žukas (7 metus).

1995 metais įvykusiame metiniame susirinkime vadovavimas apylinkei buvo perduotas į moterų rankas. Į naująją valdybą buvo išrinktos: Irena Kilienė, Irena Rasa Miklienė, Lilė Milukienė, Irena Vilgalienė ir Aldona Žukienė. Valdyba, pasiskirstydama pareigomis, pirmininke išsirinko Ireną Vilgalienę.

Nepaisant to, kad apylinkės lietuvių gretos labai praretėjo, naujoji valdyba pagyvino veiklą. Ji teikia pagalbą Lietuvai, ruošdama įvairius siuntinius ten esantiems našlaičiams paremti. Ji

taip pat rengia ir Vasario 16-sios minėjimus.

Šiomet šis Lietuvos Nepriklausomybės minėjimas buvo surengtas vasario 8 d. Great Neck St. Aloysius bažnyčios klubo patalpose. Jis pradėtas 6 v.v. Apylinkės pirmininkei staiga sunegalavus, minėjimą pravedė vicepirmininkė Lilė Milukienė. Po invokacijos, kurią paskaitė kun. Jonas Pakalniškis, po žuvusių už Lietuvos laisvę pagerbimo ir po Amerikos bei Lietuvos himnų sugiedojimo, pagrindinei kalbai pasakyti buvo pakviestas JAV LB Tarybos narys ir Kauno miesto garbės atstovas New York miestui Kęstutis Miklas.

Savo kalboje K. Miklas, šiek tiek palietęs Lietuvos praeitį, Nepriklausomybės akto paskelbimą ir to akto originalo iki šios dienos nežinomą likimą, jis daugiausia kalbėjo apie dabartines Lietuvos problemas. Pranešėjas analizavo krašto politinę padėtį, nuolatinę grėsmę iš Rusijos, priklausant nuo jos naftos, dujų ir žaliavų. Jis palietė ūkio nuosmukį ir katastrofišką ekonominę padėtį, taip pat nekontroliuojamą organizuotų kriminalinių elementų veiklą, korupciją, kyšininkavimą, daugumos žmonių, ypač pensininkų ir bedarbių skurdą. Kalbėjo apie naujai išrinktą Seimą ir sudarytą naują Vyriausybę, jos

PADĖKOS

(Atkelta iš 5 psl.)
nuo peršalimo, nuo bronchitės astmos. Yra dar daug žmonių, kurie neišgali nusipirkti vaistų. Caritas vaistinė yra vienintelė jų sveikatos gelbėtoja. Nuoširdžiai dėkoju Jums už pagalbą, nuolatinį

rūpinimąsi savo tėvynainiais."

Vilniaus arkivyskupas metropolitas Audrys Bačkis rašo: "Dėkojame Jums už 1,000 dol. čekį Betanijos sriubos virtuvei paremti."

Regina Juškaitė

VASARIO 16-OSIOS IŠKILMĖS

NUOSTABUS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO MINĖJIMAS

Kun. Aleksandras Goldikovskis skaito invokaciją. Už jo (iš kairės): I.Bublienė, A.Pust, M.Polensek ir kiti.

Solistės Virginija Bruožytė-Muliolienė ir Aldona Stempužienė

Per daugelį dešimtmečių pripratome prie mūsų minėjimų šablono su ilgomis prakalbomis, Lietuvos istorijos pasakojimu, o tarp publikos mažėjo jaunimo gretos. Nebent jam buvo pavesta nurodinėti dalyviams vietas ar įteikti gėles.

Šiais metais, kaip ir iki šiol, minėjimą bendromis jėgomis organizavo Cleveland LB apylinkės valdyba ir ALTos skyrius. Vasario 16-osios rytą Dievo Motinos parapijos aikštėje buvo pakeltos Amerikos, Lietuvos ir Vatikano vėliavos, bažnyčios varpams skambinant Lietuvos himno melodiją. Į šventovę išvygo devynių organizacijų atstovai, nešini vėliavomis. Kun. Gediminas Kijauskas aukojo mišias, savo pamokslė džiaugėsi Lietuvos nepriklausomybės atgavimu ir pagerbė žuvusius kovose už laisvę, o Ritos Čyvaitės-Kliorienės vadovaujamas "Exultate" choras giedojo religines ir tautines giesmes. Po pamaldų susirinkome į didžiąją parapijos salę ir nustebome, kad nebuvo įprasto kėdžių

sustatymo eilėmis prieš sceną. Kėdės buvo išrikiuotos pusračiu.

LB Cleveland apylinkės ko-pirmininkas dr. Viktoras Stankus trumpu žodžiu pradėjo minėjimą lietuvių kalba, o ko-pirmininkė Ada Stungienė kreipėsi į susirinkusius angliškai, atsižvelgdama į tai, kad publikoje buvo įvairių tautybių ir valdžios įstaigų atstovai bei mišrios, silpnai lietuviškai mokančios šeimos. Įnešus vėliavas, prasidėjo išpūdinga programos atlikėjų eiseną. Ypatingai audringais plojimais buvo pasitikti Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos 53 mokiniai, tarp kurių buvo 17 vaikučių nuo 4 iki 7 metų amžiaus. Tarp atlikėjų buvo "Exultate" choras, "Grandinėlės" tautinių šokių grupė, vadovaujama Aidos Bublytės-O'Meara bei jos veteranai su vadove Egle Laniauskiene.

Visiems susirikiavus paskirtose vietose, buvo sugiedoti JAV ir Lietuvos himnai. Prelatas Aleksandras Goldikovskis perskaitė jautrią invokaciją, dėkodamas

Šoka "Grandinėlės" veteranų grupė

Dievui už laisvės grąžinimą Lietuvai ir pagerbdamas žuvusius laisvės kovose. Buvo jaudinančiai originalu, kai aštuoni jaunuoliai pagarbiai įnešė ir salės lubų centre iškėlė JAV ir Lietuvos vėliavas. Dr. V. Stankus angliškai painformavo, kad šalia laisvės atgavimo istoriškų datų yra ir Lietuvos karalystės 744 metų jubiliejaus sukaktis, o LB apylinkės valdybos narys dr. Raimundas Šilkaitis perskaitė Vasario 16-osios ir

Kovo 11-osios nepriklausomybės atkūrimo aktus. Ohio gubernatoriaus įgaliotinis tautybių reikalams, nuoširdus lietuvių bičiulis August Pust perdavė gubernatoriaus George Voinovich ir jo žmonos sveikinimus, paminėdamas, kad Lietuvos trispalvė šalia JAV vėliavos mūsų šventės garbei plevėsuoja virš Ohio sostinės kapitolijaus. Jis su pasidžiavimu priminė, kad Ohio buvo pirmoji valstija, pripažinusi nepriklausomą Lietuvos respubliką, gėrėjosi Ohio lietuvių kultūrine veikla bei kova už gimtojo krašto laisvę. Cleveland miesto tarybos narys Mike Polensek, dvidešimtį metų atstovaujantis tirstai lietuvių apgyventam rajonui, perdavė miesto tarybos ir mero sveikinimus ir pranešė, kad lietuviška trispalvė yra iškelta virš miesto rotušės.

A.Stungienei pristačius tautybių atstovus ir garbės svečius, dr. V.Stankus perskaitė raštu gautus sveikinimus iš Clevelando žydų bendruomenės, viešosios bibliotekos, supažindino su Kongreso atstovo Gerald B. Solomon JAV Kongresui pateikta rezoliucija Nr. 10, rei-

kalaujančią remti Baltijos respublikų NATO narystę ir grasinančią ekonominėmis sankcijomis Rusijai, jei ji nesilaikysianti tam tikrų reikalavimų, tarp jų ir Lietuvos teritorijos gerbimo. Dr.V. Stankus skatino piliečius tą rezoliuciją remti bei pritarti Lietuvos Švietimo ir mokslo ministro akademiko Z.Zinkevičiaus rezoliucijai, kad visose Lietuvos mokyklose būtų įvesta lietuvių kalba. Publika audringas plojimais pritarė abiem rezoliucijoms.

LR Garbės konsulė Ingrida Bublienė lietuviškai pasveikino susirinkusius ir džiaugėsi, galėdama Lietuvos vardu perduoti sveikinimus ir palinkėti gilaus džiaugsmo, kad su meile ištiestume rankas broliams ir sesėms tolimoje Tėvynėje. Ji anglų kalba pareiškė viltį, kad Lietuva įsijungs kaip vieninga ir stipri valstybė į pasaulio laisvų valstybių šeimą. Po jos Cleveland ALTos skyriaus pirmininkas Algimantas Pautienis nuoširdžiu žodžiu padėkojo minėjimo rengėjams, ypatingą padėką pareiškėdamas klebonui G.Kijauskui už

Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokiniai – choristai ir šokėjai

(Nukelta į 8 psl.)

NUOSTABUS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO MINĖJIMAS

Lietuvių tautinius šokius galima išmokyti. Tarp šokėjų matome ir M. Polensek.

(Atkelta iš 7 psl.)

programų atspausdinimą ir muzikai R. Kliorienei už meninės programos suplanavimą ir paruošimą. Tuo pasibaigė neilga, bet turininga oficialioji dalis.

Sintezatoriumi grojant Ritai Kliorienei ir akordeonu pritariant Rimui Biliūnui, prasidėjo meninė programa, kurią atliko ir vaikų darželio auklėtiniai, ir suaugę šokių "veteranai", ir paaugliai, ir jų mokytojos bei vadovai. "Exultate" choras pradėjo programą Ritos Kliorienės sukurta daina "Viena šeima, viena tauta" pagal Nijolės Kersnauskaitės žodžius. Tai buvo simboliškas įvadas į šventės jaunatviškai pakilią nuotaiką. Toliau sekė nepaprastas šokių ir dainų įvairumas. Duetu dainavo solistės Virginija Bruožytė-Mulionienė ir Aldona Stempuzienė, "solo" partijas ir kvartetus at-

liko mažamečiai vaikučiai ir paaugliai. Tautinių šokių siautuly ne vien pasirodė miklūs "Grandinėlės" šokėjai ir veteranai, bet publikoje didelį pasigėrėjimą sukėlė "kviesliai". Trumpai parodė šokio žingsnius, jie iš publikos traukė svečius į šokio sūkurį. Buvo linksma ir nepaprastai gražu. Publika taip pat buvo įtraukta į dainas, jai padedant su programoje atspausdintomis natomis ir tekstais. Programa buvo baigta, atlikėjams žygiuojant iš salės ir visiems dainuojant "Brangiausios spalvos".

Tai buvo nepaprasto džiaugsmo šventė, kurioje svarbiausią vaidmenį suvaidino jaunoji karta, o ir paties minėjimo rengėjų dauguma yra Amerikoje subrendusios jaunesnės kartos atstovai. Jie eina su gyvenimu, nepraradę lietuviškumo idealų ir tautinės kultūros lobių, tačiau at-

sisako graudenumą bei jėgas silpninančių ašarojimų, tik reikalauja veiksmo. Valio Cleveland LB apylinkės ir ALTos valdyboms, šokių ir dainų mokytojoms, jaunos motinoms, kurios ruošė šventei savo vaikučius. Ačiū visiems, kurie vienu ar kitu būdu prisidėjo prie tos nuostabiai pakilios nuotaikos. Galima lengvai išivaizduoti, kiek darbo buvo įdėta ir laiko pašvęsta tiek programos, tiek techniniam paruošimui.

Atvykus į "Giedros" korporacijos papuoštą parapijos kavinę, sunku buvo atsisėbėti paruoštų vaišių grožiui ir kokybei. Atrodo, kad lietuviškas solidarumas pasireiškia visose gyvenimo srityse: ir dainoje, ir giesmėje, ir šokyje, ir kūnui peno paruošime. Tai buvo neužmirštama, naujoviškai skirtinga ir džiaugsminga nepriklausomybės minėjimo šventė.

LR GARBĖS KONSULATO ŠVENTINIS RENGINYS

Keičiasi laikai, keičiamės ir mes. Jaunesnės kartos veikėjai ieško naujų būdų Lietuvai garsinti, jos seną ir garbingą istoriją propaguoti kitataučių tarpe. Ir štai vasario 12 dienos vidurdienyje, nežiūrint labai nepalankaus viduržiemio oro, elegantiškoje University Club patalpose susirinko virš 80 asmenų į iš-

kilmingus priešpiečius, kuriuos suorganizavo Lietuvos Respublikos Garbės Konsulė Ohio valstijoje Ingrida Bublienė. Ant gražiai dekoruotų stalų ties kiekvieno svečio lėkšte gulėjo trispalviais kaspinėliais papuoštas širdies pavidalo pyragaitis su šokoladiniu užrašu "Lithuania 79" ir lankstinukai "Lithuania".

Girdėjosi įvairių kalbų mišinys, o iš ant svečių krūtinų pritvirtintų kortelių aiškėjo, kad tai – įvairių tautybių, organizacijų ir politikos bei administracijos atstovai.

Susėdus už stalų, Ingrida Bublienė trumpu žodžiu supažindino svečius su Vasario 16-os reikšme ir pakvietė solistę Aldoną Stem-

Kalba A. Rukšėnas

pužienę sugiedoti JAV himną, pareiškiant pagarbą tam kraštui, kuris atidarė duris nuo komunistinio teroro pabėgusiems benamiams. Po to buvo sugiedotas Lietuvos himnas ir kun. Gediminas Kijauskas sukalbėjo invocaciją. Ingrida Bublienė pristatė prezidiumo narius ir kitus svečius. Plojimais buvo pagerbti jos kolegos konsulai, diplomatinio korpuso ir Rotary klubo atstovai, Cleveland LB apylinkės ko-pirmininkai – dr. Viktoras Stankus ir Ada Stungienė, ALTos pirmininkas Algis Pautienis, miesto tarybos narys Michael Polensek, Pasaulinio Prekybos Centro direktorius P. Leach, dienraščio "The Plain Dealer" tautybių skyriaus reporteris Bill Miller, "Dirvos" redaktorius dr. Jonas Jasaitis, Lietuvių Fondo atstovė Dalia Puškorienė.

Pavalgius Ingrida Bublienė pakvietė Tarptautinio Patarnavimų Centro prezidentą Algį Rukšėną supažindinti susirinkusius su pagrindiniu šventės kalbėtoju – Cuyahoga apskrities komisieriumi Tim McCormack, su kuriuo jis turėjo garbę ir malonumą dirbti ne vienus metus.

Komisierius savo kalboje pasidžiaugė artima pažintimi su kun. G. Kijausku ir šalia jo prezidiume sėdinčiu, buvusiu Clevelando meru Ralph Perk bei tuo, kad jam lietuvių apgyventa apylinkė yra gerai pažįstama ir artima. Nors jo pareigos tie-

sioginiai nesiejamos su tautybių judėjimu, tačiau asmeninės pažintys su jų atstovais teikė galimybę susipažinti su šios veiklos siekiais. Cituodamas Cleveland enciklopediją, jis pasakojo apie labai išpūdingą tautybių parodą miesto centre 1946 metų liepos 21 dieną, kurio priekyje buvo Amerikos pionierių vėžimas, o po jo sekė tautybių rikiuotės su spalvingais tautiniais drabužiais. Tarp jų buvo ir lietuviai. 1957 metais, tuometinio miesto mero Ralph Perk iniciatyva, Ohio valstija įteisino Tautybių Judėjimą kaip teisėtą organizaciją, o 1962 metais įvyko antras paradas su šešiasdešimt dviem tautinėmis vėliavomis ir 25 tūkstančiais dalyvių. Tai buvęs nepaprastai pasigėrėtinas vaizdas. Toliau kalbėtojas trumpai nupasakojo Lietuvos istoriją, jos daugkartines kovas už laisvę ir net kritikavo JAV vyriausybę, ilgai delusią pripažinti Lietuvos nepriklausomybę. Mc Cormack gėrėjosi ankstyvesniais kasmetiniais nepriklausomybės minėjimais Dievo Motinos parapijos salėje su gražiais žmonėmis ir tautiniais drabužiais pasipuošusiu jaunimu, su negėstančia viltimi, kad ateis Lietuvai laisvės diena, nors Sovietų Sąjunga dar buvo labai galinga. Ir jis pats, daug metų dalyvavęs tuose minėjimuose, prisipažįsta abejojęs tokia neįtikima svajone, bet matė, kad lietuviai tuo neabejojo. Tačiau toji (Nukelta į 10 psl.)

Iškilmingo priėmimo dalyviai University Club salėje

Iš kairės: T. McCormack, R. Perk ir I. Bublienė

"NĖRA ĮKVĖPIMO"

Vladas Vijeikis

1988 metais Amerikos lietuvius gerokai nustebino žinia, kad dailininkas Kazimieras Žoromskis grįžo į Lietuvą. Grįžo ne tuščias: atvežė dovanų 400 savo paveikslų, kuriuos padovanojo Lietuvai. Už tai pareikalavo, kad jam būtų pastatyta galerija ir gyvenamos patalpos. Štai tau dovana!

Sena išmintis sako: "Saugokitės graikų, ateinančių su dovanomis". Bet ano meto bolševikinei valdžiai K. Žoromskio žygis, kaip gera propoganda, patiko. Tad tuojau buvo pažadėta pastatyti rūmus su šešiomis voniomis ir kitais patogumais. Bet kaip įprasta komunistinėje santvarkoje, statyba užsitęsė. Tuo laiku K. Žoromskis, pagyvenęs senbernis, vedė labai jauną žmoną, kuri patogiu sutapimu yra menotyrininkė. O tai reiškia, kad panegirinė reklama – čia pat namie. Pasipylė eilė straipsnių apie dailininko genialumą. To paskaitinta valdžia ėmė nesigailėti išlaidų. 1991-1992 m. kainavo 5.8 milijono rublių, 1993 - 20.4 mln. talonų, 1994 - 300 tūkst. litų, 1995 metais - dar 1 mln. 300 tūkst. litų. Taigi Žoromskis sugebėjo melžti visas valdžias už tas "dovanas", kurių vertės niekas dar nepatikrino.

Grupė dailininkų kreipėsi į valdžią, kad tą pastatą perduotų Lietuvos dailės muziejui. Taip ir buvo nutarta, bet sostinės valdžia nepaklausė. Pastatas – gražioje K. Kalinausko ir Mindaugo gatvių sankryžoje. Jame yra didžiulė svetainė, valgomas, virtuvė, du miegamieji ir dvi vonios. Viena dailininkui, kita – jo žmonai.

Pasak dailininko žmonos, Kazimieras turi gerą skonį. Visus baldus namams rinkosi pats. Svetainės minkštų baldų komplektą nupirko už 3000 JAV dolerių. "Tie baldai tikrai netrukdydys mano paveikslams. Valgoma-

jam kėdžių ieškojom šešis mėnesius, kad derėtų prie paveikslų ir grindų. Netikęs baldas papjauna paveikslą iš karto" – sakė K. Žoromskis.

Dailininko žmona džiaugėsi, jog K. Žoromskis po dešimties metų pagaliau turi normalias darbo sąlygas. "O aš daug gerų paveikslų padariau mažuose kambariuose, – replikavo dailininkas. – Liuksuso patogumas labai trukdo kūrybiniam darbui. Geriau liuksuso nematyti, dar geriau – jo neturėti".

Tad kam jis per daugelį metų siekė to liuksuso? Greičiausiai, žmona įkalbėjo.

Prieš Kalėdas Vilniuje apaštalinis nuncijus arkivyskupas Justo Mullor Garcia pašventino pastatą. Ta proga priėmimo dalyvavo užsienio šalių ambasadoriai, Ministras Pirmininkas G. Vagnorius su žmona ir dukra, Seimo pirmininkas V. Landsbergis su žmona. Taip rašoma straipsnyje "Lietuvos ryte", Nr. 53 (61), pavadintame: "Naujame name dailininkui trūksta įkvėpimo".

Paveikslams gal trūksta įkvėpimo, bet jis sakosi parašęs 6 romanus, kurie dar neparengti spaudai. Autobiografijos nerašo, bet esą jo išgyvenimai atsispindi romanuose. Įdomu bus paskaityti, jeigu kada nors bus išleisti.

Ilgame "Lietuvos ryto" straipsnyje nieko neužsiminta apie tuos 400 paveikslų, kurie buvo "padovanoti" Lietuvai. Kokia jų kokybė? Ar jie tikrai verti tų milijonų, kurie buvo išleisti rūmų statybai?

Šiaip ar ne taip, bet K. Žoromskis įmains pėdelę istorijoje. Tai yra vienintelis dailininkas pasaulio meno istorijoje, kuris sugebėjo iš valdžios iškaulyti milijoninės vertės namus. Kada visoje Lietuvoje trūksta gyvenamųjų pastatų, dailininkas gauna liuksusinių rūmą, kuriame praranda įkvėpimą.

O vis dėlto reikia pagerbti K. Žoromskį, kuris sugebėjo pakratyti visų valdžių kišenes, pramušti biurokratinį bukumą ir gauti liuksusinių rūmą. Už ką? Už genialumą, kurį taip reklamuoja jo žmona? Nepatikima, nes žmona negali liudyti prieš savo vyrą.

Pabaigai pakartosiu: "Saugokitės graikų, ateinančių su dovanomis". K. Žoromskio pavyzdys – akivaizdus.

(Pabaiga. Pradžia – 6 nr.)
– Atstok, nes šausiu!
– šaukė jis.

Čia jau prabilo Onelės, motinos širdis. Ji drąsiai prišoko prie besitęsiančių vyrų ir įsiterpė tarp jų:

– Antaniuk, vaike, – pro ašaras kalbėjo Onelė. – Matai kokie jie, matai...

Antaniukas paleido šautuvą, bet stovėjo vietoje lyg įkastas.

– Pfu! – nusispjovė sribas ir, pašnirpščiojęs savo riesta nosimi, pridėjo: – Mes išeisim, tik tu pagrosi mums maršą. Na, čiupk armoniką!

Antaniukas net nežvilgtelėjo į sieną, kur po švento Jurgio paveikslu kabėjo armonika.

– Tai grajinsi, ar ne?!
– Skubinuosi... O kaipgis...

– Jis tyčiojasi iš mūs, vyrai!.. Išveskim laukan pasikalbėti! – riktelėjo enkavedistas.

Ką toks pasakymas reiškė tais kruvinais 1946 metais, visi žinojo. Starkus giliai įkvėpė sumuštą krūtinę oro ir, tartum sunkiu kūju skeldamas lauko akmenį, ištarė tik du žodžius:

– Veskit mane.

– Šalin, seni! – riktelėjo atėjūnai ir, ilgiau nedelsdami, visi trys stvėrė Antaniuką. Už liemenio, už kojų, už rankų. Ištempė iš trobos, išbildėjo gonkomis į kiemą ir pastūmė prie šakoto klevo.

Antaniukas sumetė už jo kamieno slėptis, bet nespėjo. Keli šautuvų buožių smūgiai paklupdė ant kelių, dar stvėrėsi medžio, bet tik rankomis brūkstelėjo jo liemeniu...

– Štai tau mūsų muzika!

Smūgiai krito ir krito...

Starkai sukruvintą ir leisgyvį sūnų įnešė seklyčion, paguldė aukštelininką ant pasukomis paklotos lovos. Antaniukas gulėjo užsimerkęs, atrodė, kad giliai įmigęs, tik ta lyg miško samana plaukais apžėlusį krūtinę tankiai kilojosi.

– Pone Dieve, – suklypusi prie sūnaus dejavo Onelė. – Niekam skersai kelio neperėjo, pikto žodžio nepasakė, o jie šitaip...

– Motin, tuojau pat surask ramunėlių ir užplikink. Plausim žaizdas, – išieties ieškojo Starkus ir, pasilenkęs prie sūnaus: – Antaniuk, gal gersi ko?

Sūnus praplėšė užtinusias akis, valandėlę žiūrėjo

į lubas, o paskui tyliai paprašė:

– Rūgpienio... O kaipgis...

Starkai tris savaites gydė sūnų, meldė Dievą, kad tik greičiau atsistotų jų vienintelis ant kojų. Antaniukas sveiko, ramunių nuoviros gražiai gydė galvos žaizdas, stipresnis valgis palengvėle grąžino jėgas; tam turbūt pasitarnavo ir sultinys, kurį motina, nukirtusi gaidžiui galvą, išvirė su petražolėmis ir kraipais... Tik vėl bėda, tėvams atsirado naujas rūpestis: sūnus, kaip visi žinojo, buvo mažakalbis, o dabar žodį iškošdavo pro lūpas lyg kokią sunkenybę. Ir ne tik tai – Antaniuko veidą aptemdė rūstus, iki šiol nematytas, liūdnumas. Aiškiai galima buvo nuspėti, kad vyras kažką svirsto, matyt, negali užmiršti tokios jį ištikusios neteisybės ir nuoskaudos.

– Antaniuk, einu pagalvoti skustuva... Barzda tavo išaugo lyg patręšta, – vieną dieną pasakė sūnui tėvas.

– Tegu auga... O kaipgis...

– Tai kas čia darosi, sūnau?

Antaniukas tylėjo...

Netrukus tėvų rūpestis pasitvirtino: vieną pavakarę, kai leidosi saulė ir paskutinius spindulius dosniai pažėrė pro seklyčios langą, Antaniukas, tartum jų pažadintas, ryžtingai pakilo iš lovos. Vienmarškinis žengė žingsnį, kitą, ištiesė pečių platumoje rankas, visu kūnu stipriai pasirąžė. Vyras šykščiai šyptelėjo: kojos tvirtai rėmėsi į grindis, o rankose pajuto buvusią jėgą. Neskubėdamas apsirengė, priėjo prie lango, pažvelgė į sodo medžius, kurie jau migdėsi ir, vos vos šlamindami lapus, vienas kitam kažką kuždėjo...

Šiaip troboje ir lauke buvo tylu. Artėjo vasaros naktis, pilna paslaptinių šešėlių, daugiau nujaučiamo negu girdimo šnaresio, pilna žemės ir dangaus atodūsių... Antaniuko rankos palietė armoniką, paglostė klavišus, dumples. Ir tik tiek... Armonika liko kaboti ant tvirtos virvės po švento Jurgio paveikslu. Sūnus norėjo pašaukti tėvą, motiną, bet čia pat suprato, kad jie triūsia tvarte; motina, žinoma, negailėdama neša į ėdžias karvėms dovilą, o tėvas savo kaštonus lepina avižomis. Antaniukas nužingsniavo į prieangį, o ten pakilo laiptais ant trobos aukšto...

Kai Starkai apsiliuobę sugrįžo į trobą, iš karto neteko žado: sūnus stovėjo seklyčioje apsirengęs savo nauju juodu švarku, siauros, taip pat iš po siuvėjo adatos kelnės, buvo suleistos į aulinius batus; ant vyro peties kabėjo automatas, už plataus, nuo karo užsilikusio kareiviško diržo buvo užkištos dvi granatos.

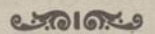
– Pone, Dieve! – aiktelėjo motina ir suklypo prie sūnaus kojų. – Juk tu mums vienas... Vienas... Juk mes anūkų laukėm... Juk...

Starkus ėmė kandžioti savo vešlius ūsus, delnu stipriai užspaudė lūpas, kad neišsprūstų tas kraupus pasakymas: partizanai krenta kaip rudeni lapai, o jų kūnai sudarkomi, išmetami aikštėse... Tai kas laukia Antaniuko?

Sūnus pakėlė motiną, priglaudė savo barzdą užleistą veidą prie jos drėgno, ašaromis suvilgyto skruosto... Po to atsisuko į tėvo pusę. Vyras sukryžiuavo rankas, apsikabino tartum vėtrų blaškomi šakomis galiūnai medžiai. Valandėlę visi tylėjo... Pirmoji atsipeikėjo guvioji sodybos šeimininkė Onelė. Ji dūsaudama šoko į kamara, o iš ten atitempė sunkią terbą – joje buvo kepalas duonos ir puspaltis lašinių.

– Pats valgysi ir kitiems duosi, Antaniuk.

– Okaipgis...
Su tuo savo žodžiu Starkų sūnus ir išėjo į alpią vasaros naktį...

SKELBIMAS

Neseniai paminėjome poeto Bernardo Brazdžionio jubiliejinį gimtadienį. Viena iš vaikų labiausiai mėgiamų jo knygų yra Vytės Nemunėlio vardu išleista knygelė, parašyta eiliuota kalba – "MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS". I-oji laida buvo išleista 1939, II – 1951, III – 1966, IV – 1989, o V-oji – 1995 metais. Daug vaikučių "Meškiuką rudnosiuką" deklamuoja mintinai.

Šią knygelę galima gauti LB Švietimo taryboje. Jos adresas: 13648 Kickapoo Trail, Lock-port, IL. 60441. Kaina \$13.00.

Regina Kučienė

LR GARBĖS KONSULATO ŠVENTINIS RENGINYS

(Atkelta iš 8 psl.)

svajonė jau tapo tikrove, ir tuo džiaugiasi lietuvių kilmės Amerikos piliečiai. Džiugu, kad tūkstančiai vietinių gyventojų palaiko ryšius su savo kilmės kraštais. O ir jo uošvė jau nuolat lankosi Lietuvoje.

Baigdamas savo turiningą kalbą, jis skatino gėrėtis visuomenės įvairumo mo-

zaika, palinkėjo ateinančiais metais Lietuvos sostinei Vilniui tapti reikšmingu tarptautinės prekybos centru ir padėkojo Ingridai Bublionei už suteiktą privilegiją tarti žodį. Jo kalba buvo palydėta triukšmingais plojimais, o Ingrida jam padovanojo dailiai išleistą iliustruotą knygą "Lietuvos pajūris".

Po to buvo pakviestas kalbėti buvęs ilgametis Cleveland miesto meras ir didelis lietuvių bičiulis bei Tautybių judėjimo iniciatorius Ralph Perk. Jis sentimentaliai prisiminė savo ankstyvą jaunystę koratų, slovėnų ir lietuvių apgyventame rajone. Pakrypęs į politines aktualijas, jis stipriai tvirtino, kad Lietuva privalanti tapti NATO nare. Baigdamas kalbėti, jis Tim McCormack apdovanojo Laisvės medaliu.

Pasibaigus oficialiai daliai, Ingrida Bublione padėkojo atvykusiems ir pasidžiaugė, kad net ir nepalankus oras svečių neatbaidė. Susidarius jaukiai nuotaikai, dalyviai neskubėjo skirstytis, o lietuvių visuomenės atstovai labai teigiamai įvertino tokį Garbės Konsulės renginį, kitataučių tarpe populiarinant Lietuvos vardą. Reikia tikėtis, kad jis taps kasmetine tradicija.

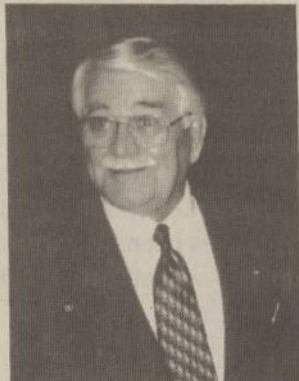
Aurelija M. Balašaitienė

Iškilmingo priėmimui pasibaigus, šnekučiuojasi grupė jo dalyvių. Centre – A. Balašaitienė ir R. Perk

Vlodo Bacevičiaus nuotraukos

VASARIO 24-OJI – ESTIJOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

Andreas A. Traks

Estija – viena iš trijų Baltijos jūros valstybių, įsikūrusi šiaurinėje jos pakrantės dalyje. Gyventojų skaičius siekia 1 mln. 600 tūkst. Žemės paviršius – lygumos su daugybe ežerų, pelkių ir salų. Nepakartojamą išpūdį apsilankantiems daro Saaremos sala. Teritorija sudaro 18,370 kv. mylių plotą. Tai atitinka JAV New Jersey ir Maryland valstijų plotą, kartu sudėjus. Estijos sostinė Talinas (Tallinn) įkurta 1219 metais. Joje šiuo metu gyvena daugiau kaip pusė milijono žmonių.

Šis jūros pakraštys jau keli tūkstantmečiai yra estų namai. Estų kalba priklauso fino-ugrų kalbų grupei. Laisvai ir ramiai estai gyvena savo protėvių žemėje iki 13 amžiaus. Vėliau juos nuolat puldinėjo ir pakaitomis valdė svetimieji. Į jų žemę kėsinosi danai, germanai, lenkai, švedai ir rusai. Tačiau svetimųjų priespauda nepalaužė estų tautinio atsparumo.

Daug šimtmečių laisvės siekusi tauta 1918 metų vasario 24 d. paskelbė Estijos nepriklausomybę. Tačiau dėl jos įgyvendinimo dar teko sunkiai kovoti prieš bolševikinę Rusiją ir išvyti kolonistus germanus. Karas truko 14 mėnesių ir baigėsi galutine estų tautos pergale.

1920 metais Tartu mieste buvo pasirašyta taikos sutartis su Rusija, kuri savanoriškai, visiems laikams pripažino Estijos nepriklausomybę ir atsisakė bet kokių pretenzijų į jos teritoriją. 22 metus Estija buvo nepriklausoma. Per tą laiką buvo pasiekta didžiulė pažanga visoje valstybės gyvenimo srityse. Estija pirmavo pagal gyventojų, įgijusių aukštąjį išsimokslinimą, skaičių tūkstančiui gyventojų tarp kitų Europos šalių.

1939 metais bolševikų imperija ir hitlerinė Vokietija susitarė pasidalinti Europą. Baltijos valstybės buvo priskirtos sovietams. 1940 metais raudonoji kariauna užėmė Estiją. Netrukus buvo sudaryta marionetinė "vyriausybė" ir kraštas inkorporuotas į Sovietų sąjungą. 1941 metų birželio mėnesį 10 tūkstančių vyrų, moterų ir vaikų uždaruose vagonuose buvo ištremiti į Sibirą.

Prasidėjus Antrajam Pasauliniam karui, Baltijos valstybės pateko į nacių oku-

pacijos jungą. Jų teritorija kartu su Gudija buvo pavadinta Ostland. Nuo 1944 metų, kai vėl į Estiją, Lietuvą ir Latviją sugrįžo raudonoji kariuomenė, prasidėjo ilgas šiurpios priespaudos laikotarpis. Piliečių laisvės buvo panaikintos, religija uždrausta, kelionės suvaržytos, susirašinėjimas tikrinamas, spauda ir kitos žiniasklaidos priemonės sekamos. Privatinių ūkių sistema sunaikinta. 80,000 ūkininkų ir jų šeimų narių ištremita. Likusieji prievarta suvaryti į kolchozus. Į Estiją atkelti keli šimtai tūkstančių kitataučių, daugiausia rusų.

Po kelių dešimtmečių priespaudos, lydimos nenutrūkstančio rezistencinio judėjimo, 1987 metais estų tauta kartu su lietuviais ir latviais pakilo į lemiamą atvirą kovą su okupantais. 1988-1991 metus pasaulis pavadino "dainuojančia revoliucija". Ji privedė prie sovietų imperijos žlugimo ir nepriklausomų valstybių atkūrimo. Estija pilną nepriklausomybę paskelbė 1991 metų rugpjūčio 20 d. Referendumu, kuris įvyko 1992 metų birželio 28 d., buvo atkurtas 1937 metų Konstitucijos galiojimas. Išrinktas parlamentas.

Atkūrus nepriklausomybę, Estija įgyvendino labai radikalias ekonomines reformas ir pertvarkė savo ūkį.

(Nukelta į 12 psl.)

PADĖKA A. † A. BRONIUI KLIMUI

mirus, nuoširdžiai dėkojame reiškusiems užuojautą, dalyvavusiems atsisveikinime bei lydėjusiems velionį į kapus.

Esame dėkingi už maldas, gėles ir aukas Šv. Mišioms ir Lietuvių Fondui, jam žinant velionio vardą. Gilus dėkingumas lydi visus, kurie prisiminė velionį ir stiprino liūdinčią šeimą paguodos žodžiu, šiltu rankos paspaudimu ar savitai išreikštu dėmesiu.

Tegul mūsų mielas Tėvelis, Senelis ir Šešūras ilsisi dangaus ramybėje, kantriai baigęs žemiškas dienas.

Sūnūs ir šeimos – Edas, Vilija

Janina, Neris ir Aras

Viktoras, Linda

Nicholas ir Aleksandra

A. † A.

JULIJAI BRAZIENEI

išėjus į Amžinybę, gilią užuojautą reiškiamo jos dukrai DANUTEI BINDOKIENEI – "Draugo" dienraščio vyriausiajai redaktorei ir kitiems artimiesiems

*"Dirvos" redakcija
ir "Vilties" draugijos valdyba*

A. † A.

ANTANUI KAŠUBAI

mirus, jo artimuosius: žmoną LEOKADIJĄ, dukras RIMVYDĄ ir VIKTORIJĄ bei jų šeimų narius nuoširdžiai užjaučia

*Vanda ir Vaclovas Mažeikai
Eleonora ir Mečys Valiukėnai*

Mūsų mielam bičiuliui, kaimynui ir kolegai

A. † A. ANTANUI KAŠUBAI

iškeliavus anapus saulės į amžinuosius namus, jo žmoną LEOKADIJĄ, dukras RIMĄ BINDER, VIKTORIJĄ MATRANGĄ, jų šeimas bei visas gimines ir artimuosius nuoširdžiai užuojaučiame ir kartu liūdime

Danguolė ir Petras Griganavičiai

Dagmara Jurcienė

Vincentina ir Jonas Jurkūnai

Marytė Miklienė

Elena Purtulienė

Vytautas Rūtelionis

Dana ir Jurgis Švedai

Leokadija ir Juozas Žvyniai

St. Petersburg Beach, FL

RENGINIŲ KALENDORIUS

- KOVO 1 d., šeštadienį, "Žaibo" dienos-97". Programoje: 11:30 v. r. – 12-asis kėgliavimo "Draugystės turnyras" – Palisades Palace Kreiptis į A. Nagevičių, tel. 216/845-8848; metinis renginys – "Evening at the Races", etc., – 6:30 v.v. – Lietuvių namuose
- KOVO 16 d. skautija rengia Kaziuko mugę. Pradžią – 11 v.r.
- KOVO 22–23 d. – šv. Jurgio parapijos velykinių kepinų pardavimas
- BALANDŽIO 6 d. 11:30 v. ryto – Atvelykio stalas šv. Jurgio parapijos salėje
- GEGUŽĖS 11 d. 11:30 v. ryto – Motinos Dienos priešpiečiai, parapijos salėje. Rengia šv. Jurgio parapijos taryba
- GEGUŽĖS 26 d. 8:30 v. ryto – Memorial day: apeigos, šv. Mišios, pusryčiai. Rengia Katalikų Karo Veteranų 613-asis postas šv. Jurgio parapijoje
- LIEPOS 19 d. 5:00 v.v. – Lietuvių kultūrinių darželių vakaronė Gwinn Estate
- LIEPOS 20 d. 11:30 ryto – šv. Jurgio parapijos gegužinė šv. Jurgio parapijos sodyboje
- SPALIO 18, 19 d. – nemokami skiepai nuo gripo. Rengia šv. Jurgio parapijos taryba
- LAPKRIČIO 16 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos Rudens festivalis
- GRUODŽIO 20, 21 d. – šv. Jurgio parapijos Kalėdinių kepinų pardavimas
- GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje

SVEČIAI

Neseniai Klivlende (Cleveland) apsilankė Vilniaus jėzuitų gimnazijos rektorius kun. Antanas Gražulis, S.J. Dievo Motinos Nuolatinės pagalbos bažnyčios klebonas Gediminas Kijauskas "Mūsų žingsniuose" rašo:

"Mums besirūpinant vis pilnesniu lietuvių tautos atgimimu po žiaurios sovietų okupacijos, šis kun. Antano apsilankymas yra gera proga su juo susitikti, išgirsti apie mokyklos veiklą bei rūpesčius. [...] Daug pavienių žmonių parėmė gimnazijos veiklą, mūsų organizacijos – LB Socialinis skyrius, Lietuvių pensininkų klubas – organizuoja lėšas mokyklai ir toliau. 1996 birželio gale, Juozui Kijauskui organizuojant, išsiuntėme iš Clevelando visą talpintuvą (container): lentytų mokyklos knygynui, spintų, knygų (apie \$30,000 vertės). Vaclovas Valys (+1995 I 21) ir jo sesuo Jadvyga Matiukienė dosnia auka parėmė gimnaziją. Valių šeimos vardu steigiamas gimnazijos knygynas (šiuo metu baigiamas įrengti ir bus atidaromas šį pavasarį). [...]"

Atgimstančios Lietuvos gyvenime mūsų talka jaunimo auklėjime yra itin svarbi. Naujoji dvasioji išsi-auklėję "vadovai kitų tarnybai" užtikrins šviesesnę ateitį mūsų tėvynei Lietuvai."

Vlodo Bacevičiaus nuotraukoje: mokytoja A. Muliolienė, teikianti pagalbą šiai gimnazijai ir rektorius, kun. A. Gražulis.

Psychological Health Center and Alcoholism Treatment Program, Inc.

6315 Pearl Road, Suite 101
Parma Heights, Ohio 44130

Telefonas: (216) 845-9061

Faksas: (216) 845-9062

Dr. Gintautas Z. Sabataitis Psichologas
Priimame "Medicare" ir kitus sveikatos apdraudimus

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:

LITMA IMPORT EXPORT

639 EAST 185 STREET

CLEVELAND OH 44119

216-481-0011

SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU

LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI

JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALININGRADO SR.

ATLANTA IMPORT EXPORT

(312) 434-2121 arba (800) 775-7363

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

- KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA FEDERALINĖS VALDŽIOS (NCUA) APDRAUSTA IKI \$100,000 -
- ALL DEPOSITS FEDERALLY INSURED TO \$100,000 -

Bauer Financial Reports, Inc., Coral Gables, Florida
is pleased to award its four-star "EXCELLENT" rating to

TAUPA LITHUANIAN CREDIT UNION, INC.
Cleveland, Ohio

Recommended for 4 consecutive periods
Four-stars indicates that this credit union
is one of the strongest in the United States

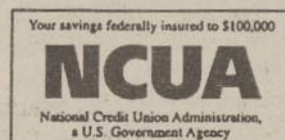
Awarded December 1996
Recommended since June 1995

Paul A. Bauer
Paul A. Bauer, President

SAVO DARBA ŠKIRIAME CLEVELANDO LIETUVIAMS

TAUPA LITHUANIAN CREDIT UNION
767 EAST 185TH STREET
CLEVELAND, OHIO

OHIO CREDIT
UNION LEAGUE
AND AFFILIATES

DIRVA

ESTIJOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ

(Atkelta iš 10 psl.)

Dabar Estija turi pastovią valiutą, subalansuotą biudžetą ir labai nedidelį nedarbo lygį. Pagrindiniai užsienio politikos tikslai – įsijungimas į Europos Sąjungą ir NATO.

Apie 80 tūkstančių estų gyvena Vakarų šalyse. Baigiantis Antrajam Pasauliniam karui ir artėjant antrajai sovietų okupacijai, didžiulės minios karo pabėgėlių plūstelėjo į Švediją, Šiaurės Ameriką ir kitus kraštus. 1990 metų duomenimis Jungtinėse Amerikos valstijose gyvena apie 26,000 estų. Didžiojo Klivlendo apylinkėse šiuo metu priskaičiuojama tik apie 200 estų. Taigi estai yra viena iš mažesnių etninių grupių Amerikoje. Tačiau jie nepamiršo savo kalbos ir išlaikė gana aukštą tautinį susipratimą.

Pirmieji estai, atvykę į Klivlendą maždaug 1900 metus, buvo jauni jūrininkai. Dauguma iš jų susirado darbą ant Erie ežero krantų veikioje jūrinėje pramonėje. Iki

1945 metų buvo žinomos apytiksliai tik 35 estų emigrantų šeimos. Priėmus Išviettintųjų asmenų aktą, keli šimtai estų šeimų įsikūrė Šiaurinėje Ohio valstijos dalyje. 1951 metais buvo įkurta Klivlendo Evangelikų Liuteronų bažnyčia. Vilhelmas Leetberg (miręs 1961 metais) tapo pirmuoju šios bendruomenės vadovu. Tuo metu jai priklausė 164 nariai. Dabar joje liko apie 90 narių, nes antroji emigrantų karta dažniausia lanko kitas bažnyčias, esančias jų kaimynystėje. Pavyzdžiui, Vengrų Liuteronų bažnyčioje kas antrą savaitę laikomos pamaldos estų kalba. Jas praveda pastorė Karin Ruus, atvykstanti iš Toronto.

1950-1978 metais Klivlendo estai gana aktyviai dalyvavo tautinėje kultūrinėje veikloje: buvo įkūrę tautinių šokių ir dainų būrelius, radijo programą, skautų organizaciją ir net sekmadieninę mokyklą. Tačiau jaunimo skaičiui mažėjant, ši veikla

palaiapsniui sunykusi.

1954 metais buvo įkurta Estijos Laisvės sąjunga (Estonian Freedom Federation Inc., Ohio Chapter). Ji aktyviai dalyvavo, rengdama demonstracijas, memorandumus, rašydama laiškus šioje valstijoje išrinktiems pareigūnams bei Amerikos įstaigoms, reikalaujama nutraukti brutalią sovietinę okupaciją ir intensyvią Estijos rusifikaciją.

Nuo 1991 metų, kai Estija atkūrė savo nepriklausomybę, ši organizacija aktyviai prisideda, atstatant demokratiją ir pertvarkant šalies ekonomiką, teikia jai humanitarinę pagalbą. Jau 35 metus šiai organizacijai vadovauja Andreas Traks.

Gana svarbia tautinės

veiklos sritimi reikėtų laikyti biuletenio "Sonumid" leidimą estų kalba. Ši, kas mėnesį pasirodanti leidini redaguoja žurnalistė Agnes Lauk. Jame pateikiamos naujausios žinios, daug dėmesio skiriama gimtosios kalbos ir tautinės kultūros išsaugojimui.

Klivlendo kultūros darželių rajone yra ir Estų Kultūros darželis, kuris buvo įregistruotas 1960 metais. Jį suprojektavo architektas Herk Visnapuu. Darželio centre esantis išpuodingas pa-

minklas simbolizuoja šviešios ateities viltį Estijai. Paminklo autorius – skulptorius Clarence E. van Duzer.

Amerikos estų bendruomenė, nors ir būdama negausi, didžiuojasi galėdama dalyvauti praturtinti įvairiautės kultūros lobyną savo įnašu. Sutikdama 79-ąsias Estijos nepriklausomybės metines, ji sveikina savo draugus bei kaimynus lietuvius ir latvius, linkėdama jų troškimų išsipildymo.

Vertė Jadvyga Budrienė

"DIRVAI" AUKOJO:

V. Maurutis, Kirtland OH.....65	V. Apeikis, Los Angeles CA..15
S. Jankauskas, Westlake OH..35	E. Jarašūnas, St Monica, CA 15
A. Varnelis, Dowagiac MI.....30	P. Mikšys, Juno Beach FL.....10
Dr. F. Mažeika, Singer Is.FL..25	A. Kuprevičius, Clev. OH.....10
B. Elsbergas, Brigantine NJ....20	J. Latvys, Chicago IL.....10
E. Shilling, Kenosha WI.....20	A. Stankūnas, St Monica CA..10
Dr. F. Jaras, Hichland IN.....20	V. Garmus Waterway M. FL....5
V. Kniburys, Albion MI.....20	P. Pajojus, Detroit MI.....5
P. Račkauskas, Dorchest.MA 15	E. Krygeris Missouri CT.TX....5
M. Ridikas, Afton NY.....15	A. Raškauskas, Clev. OH.....5
L. Bložė, St. Petersburg FL....15	
A. Daugirdas, Willowick OH.15	
J. Radas, Livonia MI.....15	
S. Šukelis, Cicero IL.....15	

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

RITA STAŠKUTĖ

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1997

Skrydžiai į Vilnių dar vis geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

VISA LOTTERY

Our office is assisting with VISA LOTTERY. Applications for Green Card from now until March 1, 1997. For more information call:
Jayashree Bidari, J.D. – Attorney At Law
(216) 892-3323

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

866 E. 200 th St.

Sat.: 8 am to 4 pm

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

TAU PA

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

Prieš perkant naują mašiną – pasiteiraukite TAUPOJE.
Naujom mašinom – nuo 7.0% Naudotom mašinom – nuo 8.5%
TAUPA pateikia visus bankinius pataravimus.
Atidarykite TAUPOJE sąskaitą ir taupykite pas savus.

DARBO VALANDOS:

antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. – 4:00p.p.
penktadienį ----- 9:00v.r. – 6:00p.p.
šeštadienį ----- 9:00v.r. – 12:00p.p.
sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. – 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000